

HELYI TANTERV A 27/1998. (VI. 10.) MKM RENDELET 1. SZÁMÚ MELLÉKLETE ALAPJÁN, A 2011/2012. TANÉVTŐL KIFUTÓ RENDSZERBEN MEGVALÓSULÓ KÉPZÉSBEN

A tanulói teljesítmény ellenőrzése, mérése, értékelése, minősítése

A félévenként bemutató előadást tartanak a csoportok, melyek értékelését szakmai grémium végzi. A szóbeli személyre szabott értékelésnek szerepe van a későbbi szakmai munka tervezése során. Az év végi vizsgán külön figyelmet fordít az iskola az osztályozó vizsgával több tanév anyagának teljesítésének lehetőségét biztosítva a tanulók számára.

1. Az értékelés rendszere:

A tanulókat életkoruknak megfelelően, *szövegesen értékeljük*:

- Az előképző évfolyamon és első osztályban félévkor
- Számjeggyel és szövegesen értékeljük a tanév végén.
- Minden további évfolyamon és minden tantárgyból a Köznevelési törvénynek megfelelően érdemjegyeket alkalmazunk.

2. Az értékelés célja:

- visszajelzés a tanár és a tanuló közös munkájáról
- a tanulói teljesítmény viszonyításának alapja

3. Helye és módszerei a tanítás folyamatában:

- rendszeres szóbeli visszajelzés a tanítási órán
- egy-egy témakör lezárásakor, hangversenyek után szóban
- féléves, év végi összegzéskor (értesítő, bizonyítvány)

4. Súlypontok:

- a továbbhaladáshoz szükséges anyag ismerete, értelmezése, gyakorlati alkalmazása
- az oktatás eredményeként kialakult képességek, készségek ellenőrzése
- a továbbhaladás feltételeként az előírt minimum ellenőrzése
- az önálló feladatmegoldásra nevelés eredményének ellenőrzése
- gyors felfogóképesség
- memória
- önálló munka
- flexibilitási képességek/készségek
- precíz, pontos koeográfia é gyakorlat elvégzése a saját adottságokhoz mérten a legmagasabb szinten.

Az értékelés szempontjai:

- sokszínű, motiváló, személyre szabott fejlesztő célzatú,
- rendszeresen, valamennyi tanulói tevékenységre kiterjedő,
- tárgyilagos, objektív,
- következetes,
- szakszerű legyen.

5. A minősítés, értékelés fokozatai:

- 5 (jeles), a tantervi követelményeknek kifogástalanul tesz eleget, ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt képes alkalmazni, önállóan végez feladatot. A technikai és művészi követelményeknek magas szinten tesz eleget, kiemelkedő precizitással, önállóan old meg feladatokat.
- 4 (jó), a követelményeknek megbízhatóan, jól tesz eleget, kis segítséggel képes az önálló feladatmegoldásra, a tananyag alapvető részeit jól tudja, ismereteit különösebb nehézség nélkül alkalmazza, jó technikai színvonalon.
- 3 (közepes), a követelményeknek változóan képes tesz eleget, de segítséggel, útmutatással képes azt elsajátítani. A feladatok megoldásában problémákkal küzd, gondos gyakorlással és tanári segítséggel azonban önállóan megoldja azt.
- 2 (elégséges), a követelményeknek csak a minimális szinten tesz eleget, önálló feladatra nem, vagy csak jelentős segítséggel és bizonytalanul képes. Az önálló gyakorlás túlzott nehézséget jelent számára.
- 1 (elégtelen), a követelményeknek nem tud tesz eleget, önálló gyakorlását nem képes megoldani, még rendszeres segítség nyújtása mellett sem, mentális, szakmai követelményeknek nem felel meg.

A szorgalom értékelése:

- 5 (példás), tanulmányi munkája céltudatos, figyelmes, pontos. Közösségi tevékenysége példamutató. A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon érdeklődő, kezdeményező. Rendszeresen gyakorolja a szakmai anyagokat a tanítási órákon kívül is.
- 4 (jó), tanulmányi munkája gondos, igyekvő. Közösségi alkalmakon részt vesz. A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon érdeklődő, a kijelölt feladatokat, alkalmakat figyelemmel kíséri. Igazolatlan mulasztása nincs.
- 3 (változó), tanulmányi munkája rendszertelen, figyelmetlen, pontatlan. Közösségi alkalmakon csak ritkán, vagy nem vesz részt. Igazolt mulasztásainak száma magas, igazolatlan hiányzása van.
- 2 (elégséges), tanulmányi munkája hanyag, figyelmetlen. Felkészülése felületes, gyakorlása rendszertelen, az iskolai alkalmak nem érdeklik, motivációja igen alacsony. Hiányzásai meghaladják a tanév során a 30 igazolt órát, igazolatlan mulasztása is jelentős számú, de nem éri el a 10 órát.

Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tanítás során használt taneszközöknek és tartozékaiknak olyan állapotban kell lenniük, hogy a tanuló oktatását, fejlődését az elhasználódásából adódó hibák ne akadályozzák. A javítás szükségességének felmérése a szaktanárok feladata. Megoldásához segítséget nyújt az iskolavezetés.

Biztosítani kell, hogy legyen a tanárok számára hozzáférhető minél több olyan szakirodalom, amely a pedagógiai munkát segíti. Lehetőség szerint be kell szerezni mindazt amellyel a tanítási órákon foglalkozhatnak. (Kötelező és ajánlott szakirodalom, videó anyag.)

A tankönyvek és taneszközök minősége tartós legyen, hogy több éven keresztül és több tanár, ill. tanuló is használhassa.

Szemponatok a tankönyvek, tanulmányi segédletek kiválasztáshoz:

- tartalmilag feleljen meg az iskolai tantervi előírásoknak,
- az alkalmazott módszerek feleljenek meg a tantervi előírásoknak,
- közvetítse a tantárgy korszerű feldolgozásának lehetőségét,
- pedagógiaileg segítse a tanulók motivált oktatását,
- világos, érthető szerkezetű legyen,

- tartós, esztétikus kivitelű legyen,
- ára legyen kedvező.

A tantervi előírásoknak történő megfelelés érdekében a tanulmányok során felhasználásra kerül Agripin Veganova: Klasszikus balett methodikája című kiadvány, valamint sor kerül a Youtube, DVD használatára tanórán, multimédiás eszközökkel. A balett órákon élőzenével válogatott repertoár kerül alkalmazásra a Royal Academy of Dance zenei anyagának felhasználásával.

Hangzó és vizuális oktatási anyagok:

A CD- és videó-tárat a tantervekhez kapcsolódó legfontosabb művészeti alkotások folyamatos fejlesztésével szükséges gyarapítani. A felvételek együttesen szolgálják a pedagógiai és hagyományápolási feladatokat.

Az oktatást segítő eszközök, segédletek, taneszközök megfelelő fejlesztésével a szülők többletkiadásai is csökkenthetőek. A könyvtárat a tanulók és tanárok számára nyitottá, hozzáférhetővé kell tenni, melyről az iskolai könyvtárhasználat rendje ad útmutatást.

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

Az iskola kiemelt feladatának tekinti a tánc, a zene és színjáték tanulmányok „határterületén” lévő musical műfaj megismertetését a tanulókkal.

Tánc az ember sajátja

Musical tánc mint műfaj / Madách Musical Zene és Táncművészeti Iskola

Előszó

„A tánc az ember sajátja, öröm és bánat kifejezője évezredek óta. A férfi és a nő összehangolt mozgása sodró zenére nemcsak a táncost, hanem a nézőt is gyönyörűséggel tölti el.” – Írja Max Bell, mely hűen tükrözi, hogy a tánc kifejező ereje nemcsak az egyénre, hanem a közösségre is hatással van.

Bár az idézetből nem derül ki, hogy mennyi munka, és önfeláldozó, években mérhető próbatermi gyakorlás szükséges ahhoz, hogy ezt a kifejező eszközt hatékonyan tudják használni a táncművészek.

A tánc a kommunikáció egyik olyan eszköze, amely fontos szerepet játszik az emberek közötti kapcsolatok kialakulásában. Régen talán sokrétű volt ez a funkciója, de bizonyos értelemben ma sokszor a szórakozásnak tekintett tánc ugyanazt a lehetőséget biztosítja, amit azelőtt. A tánc megteremti a hidat a test és a lélek között. Nemcsak más emberekkel kapcsol össze bennünket, hanem önmagunkkal is. Aki jól táncol, nagyobb önbizalommal mozog a világban. Az emberek már a mozgásukkal elárulják önmagukat. A tánc lelki fejlődésünk egyik fontos eleme, önmagunk egy fontos darabja.

A Musical tánc gyakran tartalmaz folktáncokat, etnotáncokat. A különböző népek táncain, zenéjén keresztül jobban meg lehet ismerni az adott népcsoport kultúráját, életét. A jobb megismerés révén leépíthetők az előítéletek, és javulhat az elfogadó magatartás. Ezáltal fejleszthető a tanítványok interkulturális kompetenciája, ami fontos helyet foglal el a Madách Musical Táncművészeti Iskola táncoktatásának pedagógiai tervében.

„Célunk a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésének érdekében az integrációs megoldások alkalmazása, elterjesztése a művészeti képzésben. Megkísérjük növendékeink emberi értékeit megkülönböztetés nélkül magas szintre emelni, és így előbukkanhatnak a művészi értékeik, és felhasználva a művészetek nevelő erejét fejlesztjük a személyiségüket, intuitív képességeiket és kreativitásukat.”¹

Lehet-e definiálni, hogy MI A MUSICAL

A musical műfaját sokan próbálták meghatározni. Legtöbbször úgy, hogy egy másik zenés műfajtól különítették el, leginkább az operától, vagy az operettől, vagy a varieté-től. Leonard Bernstein² a zenés színházi műfajokban egy folytonosságot látott, melyek szerint két pólus között foglalnak helyet. A két pólus egyik vége a varieté (mely „csak” szórakoztatásra törekszik, és nem jellemző rá a cselekmény), a pólus másik vége az opera (melynek művészi célja van, és jellemző rá a cselekmény). A musical egy átmeneti forma, egyszerre több színházi zenés műfaj is megjelenhet benne (opera, revü, burleszk, operett, vaudeville). Bernstein úgy gondolja, a musical a skála közepén helyezkedik el, egy opera-felé tartó, átmeneti zenés színházi műfaj.

Az átmeneti jellege miatt – véli Gideon Freud – „a musical inkább keret, mint tartalom, életkép, de nem pontosan körülhatárolt forma.” Oscar Hammerstein³ szerint „mindössze egyetlen elem van, amelyet egyetlen musical sem nélkülözhet – és ez a muzsika.”

¹ (Sárközi Gyula, www.madachmusicaltanciskola.hu)

² In.: Siegfried Schmidt Joos: A musical. Gondolat Kiadó, Budapest, 1970.

Leonard Bernstein: amerikai zeneszerző, karmester, 1918-1990. West Side Story, Wonderful Town, Candide.

³In.: Siegfried Schmidt Joos: A musical. Gondolat Kiadó, Budapest, 1970.

Oscar Hammerstein: szövegkönyvíró, dalszerző, 1938-1997. A muzsika hangja, Oklahoma.

Mi azt gondoljuk, hogy a musical táncot már nem lehet bekategorizálni, még úgy sem, ahogy Berstein tette. Egy forgatókönyv dönti el, hogy milyen stílus, milyen irányt és milyen műfaji kötöttséget táplál a rendező és a koreográfus. A különböző műfajok egységesítése a musical. A 21. században egy forgatókönyv és egy dramaturg dönti el, hogy a rendező milyen eszközöket és milyen műfajokat ötvöz a darabban. Ma már nincsenek megkötések, teljes átjárhatóság jellemzi a musical táncot.

A gyakorlatban - képzésben:

A későbbiekben felvázolt elemeket a leghatékonyabban az oktató egyedi, és testreszabott értelmezésével tudja használni az órákon. Az oktatónak a diákok egyedi technikai szintjének szem előtt tartásával kell módosítania a leírtak tematikai és metodikai iránymutatásait. Tehát pl. ha a tanár úgy látja, hogy a növendékek ezeket a ritmusokat könnyedén alkalmazzák, akkor fűszerezze meg, bővítse, vagy színesítse az összhatást.

Összegezve: Merjenek az oktatók az alapgyakorlatokban módosítani. Tegyenek bele olyan, a személyiségüknek megfelelő hangulatot, stílust, és energiát, melyre a klasszikus balett kötöttségei nem adnak lehetőséget.

Ezzel is igazoljuk a fentiekben vázolt musical tánc sokszínűségének és átjárhatóságának műfaji világát.

A rúdgyakorlatok folyamán kifejezetten a musical tánc elemeinek (kötöttség nélküli világ) gyakorlására fókuszálunk, és a klasszikus balett alapszabályait szem előtt tartva végezzük, de nem ragaszkodva a struktúrájához. A rúdgyakorlat folyamán sok esetben épül úgy fel a gyakorlat, hogy a láb abszolút a klasszikus balett szabályait követi, de nem a pozíció precíz kivitelezése a hangsúlyos (sőt), hanem a test egészének műfaji összhatása. A gyakorlatok fókuszpontja a testrészek különállóságának használata. Pl.: a láb a klasszikus plié gyakorlatot végzi, miközben a felsőtestünk mellkas izoláció közben dupla ritmusban lüktet, és a kézzel kontrában csattintunk harmadik kartartásban. Ebben a halmazban jelen vannak a klasszikus balett, modern balett és magyar néptánc elemek.

Ezek a gyakorlatok segítik elő, hogy minél színesebb eszközök álljanak rendelkezésükre a táncosoknak a kifejezőmódjukban. A táncosok testtudatát a musical tánc gyakorlatain keresztül még hatékonyabban formálhatjuk.

Megfigyeltük, hogy minél több időt tölt kizárólag klasszikus balett képzéssel, minél professzionális klasszikus balett képzése van a táncosnak, annál nehezebben tudja elkülöníteni a testrészek különböző stílusú, azonos időben történő használatát. Ezért a legoptimálisabb, ha egy professzionális balett képzés mellett, egész fiatal korban párhuzamosan történik a musical táncképzés is. Természetesen a klasszikus balett képzés előtérbe kell, hogy helyeződjön. Semmiképpen nem cserélhető fel a képzésben ez az arány, hiszen nem válhatna professzionális táncossá az egyén.

A 2011/2012-es tanévtől kifutó rendszerű képzés tanterve

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

BALETT TANSZAK

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Klasszikus balett			2	2	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4
Balett-előkészítő gimnasztika	3	3	2	2								
Népi gyermekjáték	1	1										
Tánc történet									1	1		
Szabadon választható tantárgy					1	1	1	1	1	1		
Köt. vál. tant.					1	1	1	1			1-2	1-2
Összesen	4	4	4	4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A tanszak tantárgyai

Kötelező tantárgyak:

- Klasszikus balett
- Balett-előkészítő gimnasztika
- Népi gyermekjáték
- Tánc történet

Kötelezően választható tantárgyak:

- Néptánc
- Társastánc

Szabadon választható tantárgy:

A tanszak bármely, az életkori sajátosságoknak megfelelő gyakorlati tantárgya.

AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJELSZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Fejlessze

- a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen

- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,

- táncművészetet értő közönséget,
- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel

- a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

1. Az alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

2. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbíráلható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

4. Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt, egyes vizsgatárgyból első alkalommal tett művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga.

Táncművészeti ágon tánc történet tantárgyból előrehozott záróvizsga szervezhető.

5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

BALETT TANSZAK

CÉLOK, FELADATOK, SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

A balett tanszak célja, hogy a tanuló a klasszikus balett speciális harmóniát igénylő, fegyelmezett, tudatos mozgásnyelvét, tánctechnikáját elsajátítsa.

Feladata

Ismertesse meg a tanulóval

- mozgásszerveinek a funkcióját,
- a különböző mozgásformák összekötését,
- a klasszikus balett lépésanyagát,
- a táncstílusok sokféleségét,
- a különböző tánctechnikák mozgásformáit,
- a tánc történetét.

Fejlessze a tanuló

- technikai adottságait,
- mozgásemlékezetét,
- testi-lelki teherbírását,
- tér- és formaérzékét,
- hallását,
- ritmusérzékét,
- koordinációs készségét,
- dinamikai különbségek iránti érzékét,
- előadási készségét,
- a mozgás pontos zenei kivitelezését,
- magabiztos fellépését.

Alakítsa ki a tanulóban

- a tánc iránti szeretetet,
- az interpretáláshoz szükséges önfegyelmet,
- az önkontrollt és annak tudatos használatát,
- a rendszeres munka igényét,
- a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,
- a gondolkodás szükségességének tudatát,
- a művészetek iránti nyitottságot.

Ösztönözze a tanulót

- az igényes munkára,

- a színházi táncesemények látogatására,
- alkalmi eseményeken való szereplésre,
- az érzelmi nyitottságra,
- az egészséges életmódra,
- külső megjelenésének (testtartás, ápoltság, öltözködés) igényességére.

Adjon teret a tanuló

- fantáziájának kibontakozására,
- a kreativitás megnyilvánulására,
- az improvizációs készség kibontására.

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulásán keresztül fejleszti saját

- akaratát,
- ízlését, személyiségét,
- alkalmazkodó képességét.

Irányítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Klasszikus balett

A tanuló ismerje

- a kar- és lábpozíciókat,
- a klasszikus balett alapelemeit,
- a tanult tananyag szakkifejezéseit,
- a szakkifejezések jelentését.

Legyen képes

- a tanult gyakorlatok pontos kivitelezésére,
- a kombinációk használatára,
- a zene és a tánc összhangjának betartására,
- a csoportos munkában való fegyelmezett együttműködésre.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Klasszikus balett

A tanuló ismerje

- a tanult tananyagot,
- a lépések helyes kivitelezésének szempontjait,
- a tudásszintjének megfelelő nehezebb technikai elemeket és azok szabályait.

Legyen képes

- a balett gyakorlatainak harmonikus, koordinált bemutatására,
- a kombinációk szolisztikus előadására,
- az ismert anyagból önálló gyakorlatok összeállítására.

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

2. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

3. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Vokális tanszak: magánének

„A” tagozaton

- 1+6 évfolyam (magánének)

„B” tagozaton

- 5 évfolyam (magánének)

„B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően az alapfok második évfolyamától javasolt irányítani. Az első számjegy az alapfok „B” tagozat évfolyam számainak, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előkép- ző	Alapfok					
	1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy	2	2	2	2	2		
Kötelezően választható tárgy						2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2
ÖSSZESEN	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az adott tanszakokon az óratervet az évfolyamok számának megfelelően kell érteni.

Főtárgy:

magánének tanszak (egyéni)

Kötelező tárgy:

- szolfézs

- zongora (adott tanszakok óratervének megfelelően)

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom,
- gyakorlati: zongora, kórus.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zongora, kórus,

Korrepetíció (zongorakiséret):

magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMÁRA ÉS KÉPZÉSI IDEJÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egy heti időtartamra értendő.

„A” és „B” tagozat, rövid tanszakok

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

„B” tagozaton minimum 2x45 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakiséret) ideje:

Magánének tanszakon

„A” tagozaton minimum 20 perc

„B” tagozaton minimum 30 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy, „A” tagozaton az 5. évfolyamtól:

- elmélet: minimum 1x45 perc

- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

- elmélet: minimum 1x45 perc

- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

kórus: minimum 2x45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló más művészeti ág (táncművészet) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A tanulók zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.
Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és – lehetőség szerint – külföldi zeneoktatási intézményekkel.

Az iskola helyi tantervének tantárgyi programjai

A tantárgyi programok a Művelődési és Köznevelési Minisztérium gondozásában, a Romi-Suli Kiadó kiadásában jelentek meg mintatantervekként.

Főszerkesztő: Dr. Szüdi János

Sorozat szerkesztő: Dr. Szűcsné Hobaj Tünde

A tantárgyi programokat a tanszakok tanárai megvitatták és bevezetését elfogadták.

Felmenő rendszerű képzés tanterve a 2011/2012-es tanévtől

BALETT TANSZAK

I. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ BALETTOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú balett oktatás tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sok-irányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra nevel. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

A klasszikus balett, tanulása erős koncentrációt, fegyelmezett, tudatos munkát igényel. Tanítása fiatal korban kezdődik, hiszen a test ekkor még laza; az izmok alakíthatóak, az ízületek tágíthatóak.

A klasszikus balett tantárgy mellett megismerkedhetnek a néptánc, a történelmi társastánc, a társastánc és a modern táncnyelvvel. E tantárgyak részben szorosan kapcsolódnak a balett oktatáshoz, részben kiegészítik, feloldják a kötött, nagy fegyelmet igénylő munkát. Oktatásuk célja, hogy kiegészítsék a tanulók ismereteit, közös mozgásélményt nyújtsanak, fejlesszék a testi ügyességet. Egy komplex oktatás keretében, a különböző táncművészeti ágak megismertetésével lehetőséget teremtenek a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

A KÉPZÉS struktúrája

tantárgyak

Főtárgy:

Balett előkészítő gimnasztika (1–2. előképző évfolyamon)

Klasszikus balett (1–6. alapfokú évfolyamon és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Balett előkészítő gimnasztika (1–2. alapfokú évfolyamon)

Balett elmélet (3. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban:

Balett elmélet,

Tánc történet

Kötelezően választható tantárgy:

Egy, a klasszikus balettől eltérő táncnyelv az alábbiak közül

Jazz-technika (3–5. alapfokú évfolyamon),

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (3. alapfokú évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2–3	2–3	2–3	2–3	3	3	3	3
Kötelező tantárgy			2	2	1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1		
Választható tantárgy	2	2	1–2	1–2	1	1	1	1	1–2	1–2	1–2	1–2
Összesen	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat Összes óra rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)

Az első számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfok, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama: 45 perc

A BALETTOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetencia területek a mozgáskultúra megalapozására és fejlesztésére

Szakmai kompetenciák

Fejlessze a tanuló táncához szükséges képességeit, izomzatát, mozgáskultúráját, ritmusérzékét, koordinációs készségét, dinamikai különbségek iránti érzékét, rugalmasságát, hajlékonyságát, a különböző tánc technikák iránti érzékenységét. Ezzel párhuzamosan a technikai adottságok, a fizikai állóképesség, a tér-, forma- és stílusérzék, fantázia, előadói készség, improvizációs készség, a táncmemória fejlesztése is szükséges

Személyes kompetenciák:

Érzelmi intelligencia, művészi kifejezőkészség, szorgalom, önismeret, koncentráció, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, testi–lelki harmónia, magabiztos fellépés

Társas kompetenciák

Együttműködés képessége, közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség, azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas táncolásban

Módszerkompetenciák

Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése

A táncstílusok, a tánc történet megismertetése

A tánc tanulásán keresztül a tanuló fejleszti akaratát, ízlését, személyiségét, alkalmazkodóképességét, a tánc iránti szeretetét, az interpretáláshoz szükséges önfegyelmét, az önkontrollt és annak tudatos használatát, a rendszeres munka igényét, a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát, a gondolkodás szükségességének tudatát, a művészetek iránti nyitottságot, érzékenységet

Ösztönözzé a tanulót az igényes munkára, a színházi táncesemények látogatására, alkalmi eseményeken való szereplésre, az érzelmi nyitottságra, az egészséges életmódra, külső megjelenésének – testtartás, ápoltság, öltözködés – igényességére

Irányítsa a tehetséges tanulót szakirányú továbbtanulásra, a továbbképző folytatására, az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgató legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Klasszikus balett

Balett elmélet

Művészeti záróvizsga

Klasszikus balett

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga–bizonyítvánnyal, akkor számára az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

KLASSZIKUS BALETT

A klasszikus balett tanításának célja, hogy e zárt rendszerbe foglalt mozdulatnyelv segítségével a tanuló képes legyen a szép, harmonikus, koordinált mozgásra. Ez az évszázadokon keresztül csiszolódott tánctechnika erős koncentrált és fegyelmezett, tudatos munkát igényel. A tananyag a Vaganova-metodika alapján készült, melynek legfontosabb szempontjai: az életkori sajátosságok figyelembevétele az izmok megmunkálásában és az ésszerű fokozatosság elve a terhelésben.

A balett oktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók képességeinek kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanuló személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotótevékenységek és művészetek iránt. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, a kulturális és általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes testtartás kialakítása, a rúdfogás technikájának megismertetése, a lábhelyzetek: I., II., III., V. pozíciók és a karpozíciók: I., II., III. pozíciók gyakoroltatása
- A tanuló testtudatának, önismeretének, ritmusérzékének, alapvető koordinációs készségének fejlesztése, a zenével való összhangjának növelése a gyakorlatok kivitelezése alatt

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Pozíció váltás rúddal szemben és rúd mellett
- Demi plié I., II., V. pozíciókban

- Battement tendu I. pozícióban rúddal szemben
- Battement tendu I. pozícióban rúd mellett
- Battement tendu passé par terre
- Battement tendu jeté I. pozícióban rúddal szemben oldalra és hátra, rúdnak háttal állva előre
- Demi rond en dehors és en dedans rúddal szemben, rúdnak háttal és rúd mellett
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans
- Plié soutenu I. pozícióból rúddal szemben, rúdnak háttal, és rúd mellett
- Relevé lent 45° rúddal szemben, rúdnak háttal, és rúd mellett
- Sur le cou-de-pied helyzetek: alacsony, rendkívüli passé
- Relevé I., II. pozícióban rúddal szemben
- Hajlások rúddal szemben hátra

Középgyakorlat

- Pozícióváltás.
- Demi plié I., II., V. pozícióban
- Battement tendu en face I. pozícióból előre, oldalra és hátra
- Karpozíciók: előkészítő karhelyzet, I., II., III. karpozíció
- Port de bras-k: 1/2 és I. port de bras.

Allegro

- Temps levé saute I., II.
- Petit échappé I. pozícióból II. pozícióba ugorva rúddal szemben és középen
- Galopp-lépés
- Pas de bourrée suivi párhuzamos lábbal előre haladva féltalpon

Követelmények

A tanuló ismerje a megfelelő rúdfogás technikáját, a kar és lábpozíciókat, a helyes testtartást a gyakorlatok kivitelezése során

A tanuló legyen képes testének tudatos használatára, a tanult gyakorlatok csoportos bemutatására

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az V. pozíció pontos zárása a battement gyakorlatokban
- A belső combizom erősítése
- A tanuló önismeretének, egyensúlyérzékének fejlesztése
- Önmagával szemben támasztott igényének növelése az eredmények hatékony elérésére
- A zenével való összhang fontosságának kiemelése

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Grand plié I. II. V. pozíciókban
- Battement tendu V. pozícióban
- Battement tendu jeté rúd mellett
- Rond de jambe par terre demi plié-vel
- Fondu 45°-on rúddal szemben állva oldalra és hátra, rúdnak háttal állva előre
- Átfont sur le cou-de-pied III. pozícióból indítva
- Frappé spiccel érintve a földet előre, oldalra, hátra

- Relevé lent 45° fölé
- Grand battement jeté rúddal szemben állva oldalra és hátra, rúdnak háttal állva előre
- Relevé V. pozícióban
- Dőlés előre rúdnak háttal állva
- Hajlás oldalra rúddal szemben állva

Középgyakorlat

- Battement tendu V. pozícióban
- Battement tendu passé par terre
- Demi rond lábujjheggyel földet érintve en dehors és en dedans
- Rond de jambe par terre en dehors és en dedans
- Plié soutenu
- Relevé I., II. pozícióban
- II. Port de bras

Allegro

- Temps levé sauté V. pozícióban
- Petit échappé V. pozícióban
- Petit changement de pied
- Sissonne simple rúddal szemben
- Assamble rúddal szemben állva oldalra
- Pas marché lépések

Követelmények

A tanuló ismerje a grand és demi pliéék, battement-ok dinamikai különbségét, az alapvető ugrásokat

A tanuló legyen képes a tananyagból összeállított egyszerű kombinációk előadására csoportosan, a zenével összhangban

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A dinamikai különbségek pontos technikai kivitelezése a battement gyakorlatokban
- A különböző lábmagasságok rögzítése
- A csípő, sarok és váll koordinációja a pózokban
- A fej és karkísérek elsajátítása
- A művészi kifejezőképességnek, esztétikai érzéknek, memóriának, és a koncentrációs képességnek fejlesztése

Tananyag

Rúdgyakorlat

- IV. pozíció megtanítása
- Battement tendu demi plié–vel
- Battement tendu jeté demi plié–vel
- Battement tendu jeté pointé előre, oldalra, hátra
- Preparáció a rond de jambe par terre–hez
- Fondu 45 °–on rúd mellett
- Soutenu 45°–on előre, oldalra, hátra
- Frappé 35°–on előre, oldalra, hátra

- Double frappé 35°-on, előre, oldalra, hátra
- Petits battements sur le cou-de-pied
- Relevé lent 90°-on előre, oldalra, hátra
- Developpé 90°-on előre, oldalra, hátra
- Grand battement jeté előre, oldalra, hátra
- Hajlások rúd mellett
- Félfordulat V. pozícióból V. pozícióba rúd felé és rúdtól elfordulva
- Balance féltalpon I., II., IV., V. pozíciókban állva
- Pas de bourrée lábváltással rúddal szemben en dehors és en dedans

Középgyakorlat

- Grand plié I., II. pozícióban
- Battement tendu demi plié-vel
- Battement tendu marché
- Battement tendu jeté
- Battement tendu jeté demi plié-vel
- Rond de jambe par terre demi plié-vel
- Relevé lent 45°-on
- Frappé lábujjheggyel érintve a földet
- Pózok lábujjheggyel érintve a földet, nagy kartartással croisé, effacée előre, hátra, valamint I., II., III. arabesque-ben
- Temps lié par terre tagoltan en dehors, en dedans
- III. Port de bras

Allegro

- Petit echappé egy lábra érkezve
- Assemblé oldalra
- Glissade oldalra
- Sissonne simple en face
- Changement 1/4 és 1/2 fordulattal
- Pas chassé előre és oldalra

Követelmények

A tanuló ismerje a különböző rúd- és középgyakorlatok plié-s formáit, legyen képes a lábmagasságok – 35 fok, 45 fok, 90 fok – látható megkülönböztetésére, ismerje az I., II., III. arabesque pózokat

A tanuló legyen képes a súlyláb, és a szabadláb használatának megkülönböztetésére, a lábmagasságok – 35 fok, 45 fok, 90 fok – pontos kivitelezésére, egyszerű kombinációk csoportos előadására a tanult lépésekből

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A súlyláb izomzatának fejlesztése egyes gyakorlatok féltalpra emelésével
- A csípő, a sarok és a váll koordinációja az écarté póznál
- Az egyensúly érzék fejlesztése a balance helyzetben és a tour preparációknál
- A tanuló tér és formaérzékének, az önálló tudatos munkára való képességének fejlesztése
- A csoportos munkában való együttműködés magatartásformájának kialakítása

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Demi plié és grand plié IV. pozícióban
- Battement double–tendu előre, oldalra, hátra, nyújtott lábbal és demi–plié–vel
- Battement tendu jeté passé par terre
- Battement tendu jeté–developpé előre, oldalra, hátra
- Grand rond de jambe par terre en dehors és en dedans
- Fondu 45°–on féltalpra emelkedéssel
- Double fondu 45°–on talpon
- Demi rond 45°–on talpon en dehors és en dedans
- Grand ronde 45°–on talpon en dehors és en dedans
- Frappé és double frappé féltalpon
- Előkészítő a rond de jambe en l’ air–hez
- Developpé passé, en face
- Petits battement sur le cou–de–pied féltalpon
- Attitude helyzetek
- Relevé egy lábon
- Balance lábujjhegyen rendkívüli sur le cou–de–pied–ben tartott szabadlábbal

Középgyakorlat

- Grand plié IV. és V. pozícióban
- Battement tendu pózokban nagy kartartással
- Battement double–tendu oldalra, nyújtott lábbal és demi–plié–vel
- Battement tendu jeté pointé
- Battement tendu jeté marché
- Fondu 45 °–on en face
- Soutenu 45°–on en face
- Frappé 35°–on en face
- Double frappé 35°–on en face
- Relevé lent 45°–on pózokban
- Relevé lent 90°–on en face
- Developpé 90°–on en face
- Écarté előre és hátra pózok nagy kartartással, spiccel a földön
- Temps lié par terre hajlással
- Pas de bourré en dehors
- 3/4 fordulat V. pozícióból V. pozícióba

Tour–ok

- Preparáció a tour sur le cou–de–pied–hez II., IV., V. pozícióból en dehors és en dedans V. pozícióba zárva
- Tour sur place

Allegro

- Temps levé sauté volé V. pozícióban előre haladva
- Petit jeté oldalra, rúddal szemben
- Échappé 1/4 és 1/2 fordulattal
- Double assemblé oldalra
- Sissonne fermé 45°–on oldalra
- Pas de chat (olasz forma)

Követelmények

A tanuló ismerje a nagypózok használatát középen, elsősorban a battement-oknál, a 1/2 és 3/4 fordulatos technikáját rúdnál és középen.

A tanuló legyen képes az adott év meghatározott lépéseinek féltalpra emelésére, a 1/4 és 1/2 fordulatos ugrások bemutatására, a gyakorlatok tempóinak gyorsítására, a tananyagból összeállított egyszerű kombinációk előadására csoportos formában

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A forgások technikájának fejlesztése
- A tér beosztása az en tournant gyakorlatokban
- A combizom erősítése, az ugrások magasságának növelése
- A tanuló fizikai állóképességének fejlesztése, igényének növelése a feladatok pontos kivitelezésére
- A művészi kifejezés iránti nyitottság és az esztétikai–művészeti tudatosság fejlesztése

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Battement tendu pózokban nagy kartartással
- Battement tendu jeté pózokban nagy kartartással
- Battement tendu jeté pointé pózokban nagy kartartással
- Double fondu 45°-on féltalpra emelkedéssel
- Soutenu 45°-on féltalpra emelkedéssel
- Demi rond 45°-on féltalpon
- Grand ronde 45°-on féltalpon
- Rond de jambe en l'air talpon
- Fouetté talpon 1/2 fordulattal
- Relevé lent pózokban
- Developpé pózokban
- Grand battement jeté pointé előre, oldalra, hátra
- Mély hajlások előre és hátra
- Balance lábujjhegyen, 45°-on tartott szabadlábbal

Középgyakorlat

- Battement tendu en tournant 1/8 és 1/4 fordulatokkal
- Battement double-tendu előre és hátra, nyújtott lábbal és demi plié-vel
- Battement tendu jeté en tournant 1/8 és 1/4 fordulatokkal
- Battement tendu jeté passé par terre
- Battement tendu jeté-developpé előre, oldalra, hátra
- Grand rond de jambe par terre
- Fondu 45°-on talpon, pózokban kis kartartással
- Soutenu 45°-on talpon, pózokban kis kartartással
- Relevé lent 90°-on talpon, pózokban
- Developpé 90°-on talpon, pózokban
- Grand battement jeté
- Pas balancé en face és 1/4 fordulattal
- Pas bourrée en dedans
- IV. port de bras

Tour-ok

- Egy tour sur le cou-de-pied II., IV., V. pozícióból
- Tour pas de bourrée diagonálban
- Tour chainé diagonálban

Allegro

- Changement egy fordulattal
- Assemblé előre és hátra
- Glissade előre és hátra
- Petit jeté oldalra

Követelmények

A tanuló ismerje a nagy pózokat a rúdnál, a battement-ok en tournant formáit, a kispózokat középen, a tanult diagonál forgásokat.

A tanuló legyen képes egy tour sur le cou de pied kivitelezésére, en tournant ugrásokra, ebben az évben előírt gyakorlatokat 45 fokon lévő szabad lábbal féltalpon bemutatni a rúdnál, a tananyagból összeállított egyszerű kombinációk előadására, csoportos formában.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az első öt évfolyamban elsajátított tananyag elmélyítése
- A törzs, a fej, a végtagok harmonikus, koordinált mozgásának fejlesztése, az izomzat teherbíró képességének és az ízületek mozgáshatárának fokozása
- A mozgás szépítése, a kivitelezés tökéletesítése
- A korábbi évfolyamokon tanultak összegzése

Tananyag

- Az első öt év tananyagának összegzése
- A gyakorlatok pontos technikai kivitelezése
- Nagy pózok a rúdnál
- Kis és nagy pózok a középgyakorlatokban
- Helyben forgások és diagonál tour-ok
- Az ugrások en tournant formái
- Az alapfokú művészeti vizsga anyaga

Követelmények

A tanuló ismerje az előző évek lépésanyagát, az alapfokú művészeti vizsga anyagát.

A tanuló legyen képes a gyakorlatok koordinált kivitelezésére összhangban a zenével, a térben való eligazodásra, a koreográfiák pontos megvalósítására, a tananyagból összeállított egyszerű kombinációk előadására csoportosan, a pozitív beállítódások, magatartások és szokások kialakítására, az alapfokú művészeti vizsga teljesítésére.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A kar- és lábpozíciókat

A klasszikus balett alapelemeit
A tanult tananyag szakkifejezéseit
A szakkifejezések jelentését
A színpad törvényszerűségeit
Az alapfokú művészeti vizsga anyagát

A tanuló legyen képes

A tanult gyakorlatok pontos kivitelezésére
A kombinációk használatára
A zene és a tánc összhangjára
A zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz való alkalmazkodásra
A térben való eligazodásra, a koreográfiák pontos megvalósítására
A táncos partnerkapcsolat kialakítására
A csoportos munkában való fegyelmezett együttműködésre
Az alapfokú művészeti vizsga teljesítésére, a továbbképző évfolyamainak elvégzésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és elméleti vizsgából áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Klasszikus balett 45 perc

A vizsga tartalma

Rúdgyakorlatok

– Technikailag emelkedő nehézségi fokú, több gyakorlatból álló, egymást követő gyakorlatsorok a rúdnál (plié, battement tendu, battement tendu jeté, rond de jambe par terre, fondu, frappé, adagio, grand battement jeté gyakorlatok)

Középgyakorlatok

– Különböző dinamikájú, a tananyagban előírt elemekből álló gyakorlatok, gyakorlatsorok középen (battement tendu, jeté, fondu, adagio, grand battement jeté gyakorlatok, a pózok alkalmazásával)

Allegro

– *Kis ugrások* egyszerű kombinációk formájában (temps levé sauté, petit changement, petit échappé, assemblé, petit jeté, sissonne simple, glissade alkalmazásával)

Nagy ugrás (sissonne fermée)

Tourok

Forgások középen és diagonálban (egy tour sur le cou –de– pied II. IV. V. pozícióból, tour sur place középen, tour pas de bourrée diagonálban) választhatóan

A bemutatott gyakorlatok nevének felismerése és értelmezése

A vizsga értékelése

- A gyakorlatok értelmezése és pontos bemutatása
- Technikai biztonság
- Koordinált, esztétikus előadásmód
- A gyakorlatok zenével összehangolt kivitelezése
- Fegyelmezett együttműködés a csoportos munkában

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tér beosztása a pózok használatánál a rúdgyakorlatokban
- A forgások technikájának tökéletesítése, a battírozás előkészítése, IV. arabesque elsajátítása
- A tanuló kreativitásának fejlesztése
- A már elsajátított tudás alkalmazása az új ismeretekben
- Igényének növelése a feladatok művészi kivitelezésére
- Fokozni a művészi kifejezés iránti nyitottságát, és az esztétikai–művészeti tudatosságot

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Battement double–tendu nyújtott lábbal és demi–plié–vel pózokban
- Battement tendu jeté–developpé pózokban
- Battement tendu jeté enveloppé
- Fondu 45°–on lábujjhegyre emelkedéssel pózokban
- Fondu 45°–on tombé–val
- Soutenu 45°–on lábujjhegyre emelkedéssel pózokban
- Fouetté 45°–on rúd felé és rúdtól elfordulva
- Frappé ritmizálva
- Rond de jambe en l’ar féltalpon
- Relevé lent lábujjhegyre emelkedéssel
- Passé developpé lábujjhegyre emelkedéssel
- Petits battements ritmizálva
- Battement pour batterie
- Developpé ballotté 45°–on
- Allongé pózok
- Grand battement jeté developpé–val
- Coupé–piqué V. pozícióban talpon és féltalpon
- Balance passé helyzetben

Középgyakorlat

- Battement tendu en tournant 1/2 fordulattal
- Battement tendu jeté en tournant 1/2 fordulattal
- Fondu 45°–on lábujjhegyre emelkedéssel előre, oldalra, hátra
- Soutenu 45°–on lábujjhegyre emelkedéssel előre, oldalra, hátra
- Frappé talpon demi pliével
- Grand battement jeté pózokban
- Grand battement jeté marché
- Pas de bourrée en tournant 3/4 fordulattal
- IV. arabesque lábujjhegyrel a földet érintve
- V. port de bras
- VI. port de bras
- Pas failli előre és hátra

Tour–ok

- Tour sur le cou–de–pied IV. pozícióból 2 fordulattal

- Tour posé en dehors, en dedans
- Tour tire-bouchon 1 fordulattal
- Tour piqué diagonálban

Allegro

- Échappé 1 fordulattal
- Temps levé sauté 1 lábon
- Assemblé pózokban
- Glissade pózokban
- Petit jeté pózokban.
- Sissonne fermé 45°-on pózokban
- Sissonne ouverte 45°
- Sissonne tombé előre, hátra, oldalra
- Ballonné 45°-on oldalra helyben, és coupé-val
- Échappé battu rúddal szemben

Követelmények

A tanuló ismerje a rúdgyakorlatokat (soutenu, fondu) pózokban és féltalpon, 45 fokon végzett szabad lábbal, adagio elemeket féltalpra emelkedéssel a rúdnál, IV. arabesque pózt lábujjhegygel a földet érintve, V., VI. port de bras-t, az ugrásokat pózokban (assemble, glissade, sissonne fermé), tour piqué-t diagonálban.

A tanuló legyen képes a tour sur le cou-de-pied bemutatására II., IV., V. pozícióból, a tananyagból összeállított összetett kombinációk előadására csoportosan.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A súlyláb izomzatának erősítése plié-relevés gyakorlatok alkalmazásával rúdnál, és középen
- A grand tourok technikájának megismertetése
- Az entrechat battu-k előkészítése
- A tour lent szabályainak tudatos alkalmazása
- A tanuló súlyláb izomerejének fejlesztése speciális gyakorlatokkal
- A tanuló belső motivációjának növelése, önállóságának, fejlődés igényének kialakítása

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Battement tendu en cercle
- Battement tendu jeté en cercle
- Battement tendu jeté enveloppé
- Fondu 90°-on talpon
- Double fondu 90°-on talpon
- Frappé plié-relevé-vel
- Double frappé plié-relevé-vel
- Rond de jambe en l'air plié-ben befejezve
- Relevé lent plié-relevé-vel
- Developpé plié-relevé-vel
- Developpé passé féltalpon
- Developpé ballotte 90°-on

- Demi rond 90°-on talpon
- Grand rond 90°-on talpon
- Fouetté 90°-on
- Grand battement jeté passé par terre
- Grand battement jeté developpé-val, talpon pózokban

Középgyakorlat

- Fondu 45°-on lábujjhegyre emelkedéssel pózokban
- Soutenu 45°-on lábujjhegyre emelkedéssel pózokban
- Fouetté 45°-on talpon
- Relevé lent 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel.
- Passé developpé 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel
- Tour lent nagy pózokban, kivéve IV. arabesque
- IV. arabesque 45°-ra megemelt lábbal
- Grand battement jeté pointé-val
- Pas de bourrée dessus-dessous

Tour-ok

- Tour sur le cou-de-pied 1 fordulattal rúd mellett V. pozícióból indítva
- Tour tire-bouchon 2 fordulattal
- Grand tour 1 fordulattal effacée attitude-ben tartott lábbal
- Tour posé en suite

Allegro

- Ballonné 45°-on haladva pózokban
- Échappé battu
- Pas de chat 45°-on hátra (orosz forma)
- Temps lié sauté
- Sissonne fermé 90°-on oldalra
- Sissonne fermé 90°-on pózokban

Követelmények

A tanuló ismerje az év anyagából a plié-relevével végzett gyakorlatokat, a 90 fokon végzett demi és grand rondokat talpon, tour lent nagypózokban, tour pose-t en suite.

A tanuló legyen képes a hatékony önálló tanulásra, az önálló feladatvállalásra és szerepvállalásra, a tananyagból összeállított, összetett kombinációk előadására csoportos formában.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grand fouetté, a grand allegro-k, magasságának növelése
- A balance helyzetek nagy pózokban való elsajátítása
- A tanuló kombinációs készségének, mozgás memóriájának fejlesztése
- A tánc-technikai biztonság erősítése, a művészi kifejezés sokfélesége iránti nyitottság, fogékonyság kialakítása

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Fondu 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel
- Double fondu 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel
- Soutenu 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel
- Frappé posé-val
- Double frappé posé-val
- Rond de jambe en l'air 45°-on plié-relevé-vel
- Demi rond 90°-on féltalpon
- Grand rond 90°-on féltalpon
- Grand battement jeté pointé-vel
- Balance féltalpon nagy pózokban

Középgyakorlat

- Fondu 90°-on talpon en face és pózokban
- Soutenu 90°-on talpon en face és pózokban
- Relevé lent 90°-on plié-relevé-vel
- Developpé 90°-on plié-relevé-vel
- IV. arabesque 90°-on
- Grand fouetté a la seconde-ból I. arabesque-be fordulva
- Temps lié par terre 45°-on talpon
- Pas de bourrée dessus-dessous en tournant

Tour-ok

- Grand tour 1 fordulattal I. arabesque-ben és a la secondban
- Tour tire-bouchon 2 fordulattal diagonálban chassé indítással

Allegro

- Entrechat quatre
- Royal
- Jeté coupé-val 45°-on croisé-ban és effacée-ban előre haladva
- Grand assemblé
- Pas failli előre haladva
- Contre temps
- Jeté entrelacé.

Követelmények

A tanuló ismerje rúdnál az előírt tananyag mozdulatait féltalpon, fouetté-kat 90 fokon tartott szabad lábbal, temps lié par terre-t hajlással és 45 fokon, grand tour-t egy fordulattal I. arabesque-ből, entrechat-kat: quatre royal, grand allegro-kat: assamble, pas failli, entrelacé.

A tanuló legyen képes a megszerzett ismeretanyagot beépíteni az általános műveltség más területeire, a szakkifejezések, fogalmak megismerésére és gyakorlati alkalmazására, a tananyagból összeállított összetett kombinációk előadására, csoportos formában.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc színpadai követelményeinek megfelelő magatartás, előadásmód, tánctechnikai minőség fejlesztése
- A záróvizsga anyagának gyakorlása
- A tanuló előadóművészi készségének fejlesztése

Tananyag

Rúdgyakorlat

- Fondu 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel pózokban
- Double fondu 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel pózokban
- Soutenu 90°-on féltalpon pózokban
- Frappé posé-val 1/2 fordulattal
- Double frappé posé-val 1/2 fordulattal
- Demi rond 90°-on plié-relevé-vel
- Grand rond 90°-on plié-relevé-vel
- Grand battement jeté balancoire

Középgyakorlat

- Fondu 90°-on lábujjhegyre emelkedéssel en face és pózokban
- Soutenu 90°-on féltalpon en face és pózokban
- Grand fouetté 1/2 fordulattal
- Temps lié par terre en tournant 1 fordulattal
- Temps lié par terre 90°-on talpon
- Grand battement jeté developpé-val en face és pózokban

Tour-ok

- Tour degagé diagonálban
- Pas emboité diagonálban

Allegro

- Grand jeté
- Grand assemblé en tournant
- Grand fouetté 1/2 fordulattal
- Pas couru

Spicc

Ajánlott gyakorlatok:

- Relevé-k I., II., V. pozícióban
- Échappé en face
- Glissade előre, oldalra, hátra
- Temps lie
- Assamble soutenu
- Pas de bourrée lábváltással en dehors és en dedans
- Pas de bourrée suivi párhuzamos lábbal előre és hátra haladva
- Pas de bourrée suivi V. pozícióban diagonálban és en tournant
- Tour pas de bourrée

Követelmények

A tanuló ismerje rúdnál az előírt tananyag mozdulatait féltalpon, plié-relevé-s gyakorlatokat, tour degagé-t, pas emboité-t diagonálban, a grand allegro-kat: grand jeté, grand assemblé, grand fouetté

A tanuló legyen képes a megszerzett ismeretanyagot beépíteni az általános műveltség más területeire, a dinamikai különbségek megvalósítására, a kifejező előadásmódra, a kombinációk szólisztikus előadására, a tananyagból összeállított összetett kombinációk előadása csoportosan

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

A tanult tananyagot, szakkifejezéseket, fogalmakat, a lépések helyes kivitelezésének szempontjait, a tudásszintjének megfelelő bonyolultabb kombinációkat és azok szabályait, az alapvető zenei jellemzőket, a művészeti záróvizsga anyagát.

A tanuló legyen képes

A balett gyakorlatainak harmonikus, koordinált bemutatására, a zene és a tánc összhangjának megvalósítására, a dinamikai különbségek megvalósítására, a kifejező előadásmódra, az élmények és érzések kreatív kifejezésére, művészi önkifejezésre, a hatékony önálló tanulásra, az önálló feladatvállalásra, a táncok színvonalas teljesítésére, színpadi megjelenítésére, a megszerzett ismeretanyag beépítésére az általános műveltség más területein, az előadások elemzésére, saját nézőpont kialakítására, a pozitív beállítódások, magatartások és szokások kialakítására, az egészséges életvitelre, kapcsolatépítésre hazai és nemzetközi vonatkozásban.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Klasszikus balett

45–50 perc

A vizsga tartalma

Rúdgyakorlatok

– Technikailag emelkedő nehézségi fokú, több gyakorlatból álló, egymást követő gyakorlatsorok a rúdnál (plié, battement tendu, battement tendu jeté, rond de jambe par terre, fondu, frappé, adagio, grand battement jeté gyakorlatok)

Középgyakorlatok

– Különböző dinamikájú, a tananyagban előírt elemekből álló gyakorlatok, gyakorlatsorok középen (battement tendu, jeté, fondu, adagio, grand battement jeté gyakorlatok, a pózok alkalmazásával)

Allegro

– Kis ugrások egyszerű kombinációk formájában

– Nagy ugrások

Tourok

Forgások középen és diagonálban

A vizsga értékelése

– A gyakorlatok, gyakorlatsorok pontos bemutatása

– Technikai biztonság

– Koordinált, esztétikus előadásmód

– A gyakorlatok zenével összehangolt kivitelezése

– Fegyelmezett együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Balett rudak

Zongora, vagy gyorsításra, lassításra alkalmas hangtechnikai eszköz

Kották

Erősítő, hangfalak

CD-lejátszó, Videó – televízió – képfelvevő, DVD lejátszó

Kézikönyvtár: szakirodalom, kiadványok, újságok

CD-k, kazetták, DVD-k, videokazetták

Jelmezek, dresszek, fellépő ruhák

BALETTELŐKÉSZÍTŐ GIMNASZTIKA

A balettelőkészítő gimnasztika célja, hogy az előképzős tanulók testét a helyes testtartás elsajátításával, izomfejlesztő és erősítő gyakorlatokkal tegye alkalmassá a balett oktatás megkezdésére. Lelkileg és fizikailag egyaránt hangolja rá a nehéz, figyelmes munkára, készítse fel az izmokat a nehezedő gyakorlatok elvégzésére. A gimnasztikus alapkövetelményű mozgásanyag a legmegfelelőbb a balett oktatás előkészítésére. Egyszerű mozgásformáiból adódóan, tananyaga az életkor és az érettség szempontjából arányosan alakítható. Felkészíti a tanulót testileg és szellemileg, az egészséges, fegyelmezett, harmonikusan képzett, kifinomult mozgások elsajátítására. A gimnasztikai gyakorlatok széles skálája lehetővé teszi az izomerő fejlesztését, az állóképesség növelését, az ízületek flexibilitását, a koordinált plasztikus mozgáskészséget, ami segíti a balett speciális követelményeinek elsajátítását. Ez a mozgásrendszer az egész mozgatórendszerre ható nyújtó és erősítő mozgások összessége, amely olyan alapkoordinációs képességeket fejleszt, amik harmonikusan alakítják a tanuló szervezetét, elősegítik a mozgásérzékelés fejlődését, valamint ismereteket közvetítenek a mozgás, tér, idő és dinamika összetevőiről.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes testtartás, a különböző járás és futásformák, az álló, ülő, térdelő és fekvő helyzetek, a kartartások és karvezetések megismertetése. Az izomzat erősítése, a különböző izomcsoportok nyújtása
- A tanuló tágságának és hajlékonyságának, állóképességének, egyensúlyérzékének, rugalmasságának, ízületi mozgékonyosságának, koordinált mozgásának, kitartásának ritmusérzékének fejlesztése. A tudatos testhasználat, fegyelmezett és céltudatos hozzáállás, megfelelő önértékelés, térben való tájékozódás képességének kialakítása

Tananyag:

Bemelegítő gyakorlatok

- Különböző járás- és futásformák

Gyakorlatok középen, állásban

Lábfejgyakorlatok

- Féltaip – spicc

- Lábcsúsztatás előre és zárás parallel pozícióban
- Lábfelhúzás parallel–passé helyzetben

Nyújtó gyakorlatok

- Guggolásban rugózás,
- Zárt állásban hátul összefogott kézzel előrehajlás
- Terpeszállásban törzsdöntés előre

Gyakorlatok ülőhelyzetben

Nyújtott ülésben

- Lábfej gyakorlatok
- Nyújtó gyakorlatok
- Hát– és törzserősítő gyakorlatok
- Oldalizmok nyújtása
- Csípő–váll kontrollálása

Hajlított ülésben

- Hasizom erősítő gyakorlatok
- Gerinc hajlékonyságát elősegítő gyakorlatok

Terpeszülésben

- Nyújtás

Gyakorlatok térdelésben

- Rüszt fejlesztés
- Combizom erősítés
- Derékhajlítás
- Grand battement előkészítés

Gyakorlatok fekvő helyzetben

- Háton fekvésben
- Hasizom fejlesztés
- Combizom erősítés
- Gerinc hajlékonyságának fejlesztése
- Nyújtás

Hason fekvésben

- Hátizom gyakorlatok

Nyújtások

- Béka
- Híd
- Haránt spárgák
- Angol spárga

Ugrások

- Allegro előkészítésére
- Ugrás 2 lábra érkezve – ugrás 1 lábra érkezve

Kargyakorlatok

- Kartartások
- Karvezetések

- Helyes kézfej és ujjtartás

Követelmények

A tanuló ismerje a helyes testtartást, a különböző járás és futásformákat, álló, ülő, térdelő és fekvőhelyzeteket, a kartartásokat és a karvezetéseket

A tanuló legyen képes a tanult gyakorlatok csoportos bemutatására tanár segítségével

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az en dehors járásformák, a ritmizált járás– és futásformák megismertetése. A középgyakorlatok és az ugrások kifordítása en dehors helyzetbe
- A tanuló rugalmasságának, hajlékonyságának, izomerejének, állóképességének, ritmusérzékének, koordinációs képességének fejlesztése

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatok

- Járás csípőre tett kézzel, lefeszített spiccel, egyszerű ritmus tapsolása járással együtt
- Féltalpon járás karvezetésekkel
- Járás kifelé fordított lábakkal, később ritmizált járás
- Járás nyújtott térdel, törzshajlítással és döntéssel kombinálva
- Futás térdemeléssel, sarokemeléssel
- Szökdelés páros lábbal, guggolásban
- Oldal chassé
- Előre chassé

Gyakorlatok középen

- Spicc, féltalp en dehors I. pozícióban, II. pozícióban karhasználattal
- Lábsúsztatás előre és oldalra en dehors helyzetben
- Terpeszállás kifelé fordított lábbal: törzshajlítás, előre törzsdöntés

Gyakorlatok ülő helyzetben

Nyújtott ülésben

- Lábfej és nyújtó gyakorlatok

Hajlított ülésben

Hasizom erősítő gyakorlatok

„Z”-ülésben

- Láblendítés Z-ülésből oldal irányba, oldalt alkartámaszra érkezve és vissza kiinduló helyzetbe

Keresztező ülésben

- Derék – váll elfordítás

Terpeszülésben

- Nyújtás

Gyakorlatok térdelő helyzetben

- Rüszt fejlesztése
- Nyújtó és erősítő gyakorlatok

Gyakorlatok fekvő helyzetben

Hason fekvésben

- Lábemelés hátra váltott lábbal
- Páros lábemelés hátra
- Páros lábemelés hátra – vízszintes olló spiccben – flexben

Háton fekvésben

- Hasizom erősítő és nyújtógyakorlatok

Előre irányú tágitás

- Nyújtott lábbal függőleges olló mozdulatok – vízszintes olló spiccben – flexben (*hasizom*)
- Grand battement jeté előre – zárás, felüléssel

Ugrások

- En dehors I. pozíció demi pliébe érkezés
- En dehors II.pozícióba érkezés

Kargyakorlatok

- I.–II.–III. kartartások

Követelmények

A tanuló ismerje a járásformákat en dehors helyzetben, a ritmizált járás– és futásformákat, a középgyakorlatokat en dehors helyzetben, az ugrásokat en dehors helyzetben

A tanuló legyen képes a tananyag technikailag pontos elsajátítására, a tudatos kivitelezésre, zenével összhangban, koordinált mozgásra, a tanult gyakorlatok bemutatására csoportosan, tanár segítségével

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kombinációs készség fejlesztése a járás– és futásformákban, valamint a középgyakorlatokban. A tér beosztása az en tournant gyakorlatokban
- A tanuló rugalmasságának, hajlékonyságának, izomerejének, állóképességének, ritmusérzékének, koordinációs képességének fejlesztése

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatok körben

- Féltalpon járás kifelé fordított lábbal, karvezetésekkel
- Ruganyozó futás
- Guggoló támaszból jobb láb kilépés előre harántterpeszbe, törzshajlítás előre
- Felugrás két lábról egy lábra majd a felhúzott láb előre kinyújtásával összeugrás két lábra, majd ellenkezőleg
- Chassé előre kombinációk.

Gyakorlatok középen

- Lábfejgyakorlatok,
- Lábnyújtások,
- Passé helyzetek parallelben

Gyakorlatok ülő helyzetben:

Nyújtott ülésben

- Csípőemelés, lábkivezetés oldalra
- Lábemelés előre spiccben, majd flexben en dehors helyzetben

Hajlított ülésben

- Hasizom erősítő gyakorlatok

„Z– ülésben

- Attitude és arabesque helyzet előkészítés

Keresztező ülésben

- Nyújtás

Gyakorlatok térdelő helyzetben

- Combizom és hajlékonyság
- Nyújtó és erősítő gyakorlatok

Terpeszülésben

- Nyújtás

Gyakorlatok fekvő helyzetben

Hason fekvésben

- Hátizom gyakorlatok

Háton fekvésben

- Developpé előkészítés
- Fondu előkészítés
- Grand battement jeté előkészítés

Követelmények

A tanuló ismerje a járásformák kombinációit en dehors helyzetben, a ritmizált járás– és futásformákat, a középgyakorlatok kombinációit en dehors helyzetben, az ugrásokat en tournant helyzetben

A tanuló legyen képes a tananyag technikailag pontos elsajátítására, a tudatos kivitelezésre, zenével összhangban, koordinált mozgásra, a tanult gyakorlatok bemutatására csoportosan, tanár segítségével

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kombinációs készség fejlesztése a járás és futásformákban, az összetett törzs és lábgyakorlatokban
- A tanuló rugalmasságának, hajlékonyságának, izomerejének, állóképességének, ritmusérzékének fejlesztése
- A tudatos testhasználat, a koordinációs képesség, a megfelelő önértékelés elősegítése
- A térben való tájékozódás, a dinamikai érzék, a fizikai képességek, és az egymás iránt érzett kölcsönös bizalom növelése

Tananyag

Gyakorlatok körben

- Járásformák kombinálása, ritmizálása karhasználattal
- Futásformák kombinálása, ritmizálása karhasználattal

- Szökdelések variációi, két lábról egy lábra, két lábról két lábra, egy lábról két lábra
- Előre láblendítéssel járás
- Láblendítés hátra, törzshajlítással előre, kéz érintéssel a talajon

Gyakorlatok rúdnál

- Demi plié paralel helyzetben és I.pozícióban
- Lábkivezetés előre majd oldalra
- Csípővel kidőlés a rúdtól jobbra, majd vissza tengelybe, a láb elenged, megtart, majd zár.
- Rúddal szemben I pozíció, jobb láb passé, jobb kézzel térdfogás és lábkihúzás hátra, majd elenged, megtart, kinyújt és zár

Középgyakorlatok

Álló gyakorlatok

Ülő gyakorlatok

- A tanult gyakorlatok kombinálása karhasználattal nyújtott és terpeszülésben

Páros nyújtó és erősítő gyakorlatok

- Egymással szemben nyújtott ülés, talpak összeillesztenek és kézfogás, egymást felváltva húzzák
- Terpeszülés egymással szemben, vállfogás, váltva húzzák egymást előre
- Nyújtott ülés háttal egymásnak. Egyik tanuló megfogja a másik csuklóját magas tartásban, és előre hajol úgy, hogy a társát magára húzza
- Egyik tanuló háton fekszik, a másik terpeszállásban a feje fölött. A fekvő lábat emel, az álló visszalöki a lábát úgy, hogy a fekvő ellent tart
- Egyik tanuló hason fekszik, karok oldalsó középtartásban, a másik a bokáját fogja. A fekvő kiemelkedik mellkas emelésbe majd vissza

Ugrások

- Szökdelés, zárt állásban negyed fordulatokkal, majd félfordulatokkal, később egész fordulattal

Követelmények

A tanuló ismerje a járásformák és futásformák kombinációját, az összetett törzs és lábgyakorlatokat, a különböző helyzetekben végzett gyakorlatok kötését, a párosan végzett erősítő és nyújtógyakorlatokat, az ugrásokat egy lábon

A tanuló legyen képes tudatos testhasználatra, fegyelmezett, céltudatos hozzáállásra, megfelelő önértékelésre, térben való tájékozódásra, egymás iránt érzett kölcsönös bizalomra, az előírt tananyagot pontosan, plasztikusan, a zenével összhangban, csoportosan bemutatni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

CD lejátszó

Erősítő, hangfalak

Zenei CD-k

Balett szőnyeg

Balett rudak

BALETT ELMÉLET

A balett elmélet tanítása a tanult tananyaghoz kapcsolódik. A klasszikus balett szabályait 1661-ben a francia Táncakadémia foglalta rendszerbe. Ez idő óta a klasszikus balett terminológia nyelve a francia. A balett elmélet oktatás célja, hogy a tanuló a francia szakkifejezéseket értse és az ahhoz kapcsolódó gyakorlatokat be tudja mutatni

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A tanuló nyelvi képességének, memóriájának, koncentrációs képességének fejlesztése

Tananyag

Az alábbi lépések, elemek felismerése, megnevezése, értelmezése

- I., II., IV., V. pozíciók
- Demi plié
- Grand plié
- Battement tendu
- Battement tendu jeté
- Battement tendu jeté pointé
- Rond de jambe par terre
- Fondu
- Soutenu
- Frappé
- Double frappé
- Relevé lent
- Developpé
- Grand battement jeté
- Pas de bourrée
- Sur le cou-de-pied helyzetek
- Passé helyzet
- Croisé póz nagy kartartással előre és hátra
- Éffacée póz nagy kartartással előre és hátra
- I., II., III. arabesque.
- Temps lié par terre tagoltan en dehors, en dedans.
- I., II., III. Port de bras.

Allegro

- Sauté
- Petit echappé
- Assemblé oldalra.
- Glissade oldalra
- Sissonne simple en face
- Changement
- Pas chassé előre és oldalra

Követelmények

A tanuló ismerje a rúd- és középgyakorlatok különböző elemeit, neveit, és azok magyar jelentését. A lábmagasságokat 35 fok, 45 fok, 90 fok, a croisé és effacée pózokat és az I., II., III. arabesque pózokat

A tanuló legyen képes felismerni a különböző gyakorlatokat, azokat megnevezni és a nevük alapján azokat csoportos formában bemutatni.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló idegen nyelvi kompetenciájának, memóriájának fejlesztése
- Az önálló, tudatos munka kialakítása

Tananyag

Az alábbi lépések, elemek felismerése, megnevezése, értelmezése

- Demi plié és grand plié IV. pozícióban
- Battement double–tendu nyújtott lábbal és demi–plié–vel
- Battement tendu jeté passé par terre
- Battement tendu jeté–developpé
- Grand rond de jambe par terre en dehors és en dedans
- Fondu 45°–on féltalpra emelkedéssel
- Double fondu 45°–on talpon
- Demi rond 45°–on talpon
- Grand ronde 45°–on talpon
- En dehors és en dedans jelentése
- Frappé és double frappé féltalpon.
- Előkészítő a rond de jambe en l’ air–hez
- Developpé passé,
- Petits battement sur le cou–de–pied
- Attitude helyzetek
- Relevé egy lábon
- Balance lábujjhegyen rendkívüli sur le cou–de–pied–ben tartott szabadlábbal
- Écarté előre és hátra pózok nagy kartartással, spiccel a földön
- Temps lié par terre hajlással
- Pas de bourré en dehors

Tour–ok

- Preparáció a tour sur le cou–de–pied–hez II., IV., V. pozícióból en dehors és en dedans V. pozícióba zárva
- Tour sur place

Allegro

- Temps levé sauté volé V. pozícióban előre haladva
- Petit jeté oldalra, rúddal szemben
- Échappé 1/4 és 1/2 fordulattal
- Double assemblé oldalra
- Sissonne fermé 45°–on oldalra
- Pas de chat – olasz forma

Követelmények

A tanuló ismerje a nagy pózok használatát rúdnál, elsősorban a battement–oknál, a 1/2 és 3/4 fordulatokat rúdnál és középen

A tanuló legyen képes az adott év meghatározott lépéseinek felismerésére, megkülönböztetésére és a nevük alapján azok csoportos bemutatására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Nyelvi és táncmemória fejlesztése
- Az esztétikai–művészeti tudatosság és a fizikai állóképesség növelése

Tananyag

Az alábbi lépések, elemek felismerése, megnevezése, értelmezése

- Battement tendu pózokban nagy kartartással
- Battement tendu jeté pózokban nagy kartartással
- Battement tendu jeté pointé pózokban nagy kartartással
- Double fondu 45°-on féltalpra emelkedéssel
- Soutenu 45°-on féltalpra emelkedéssel
- Demi rond 45°-on féltalpon
- Grand ronde 45°-on féltalpon
- Rond de jambe en l' air talpon
- Fouetté talpon 1/2 fordulattal
- Relevé lent pózokban
- Developpé pózokban
- Grand battement jeté pointé előre, oldalra, hátra
- Mély hajlások előre és hátra
- Balance lábujjhegyen 45°-on tartott szabadlábbal

Középgyakorlat

- Battement tendu en tournant 1/8 és 1/4 fordulatokkal
- Fondu 45°-on talpon, pózokban kis kartartással
- Soutenu 45°-on talpon, pózokban kis kartartással
- Relevé lent 90°-on talpon, pózokban
- Developpé 90°-on talpon, pózokban
- Pas balancé en face és 1/4 fordulattal
- Pas bourrée en dedans
- IV. port de bras

Tour-ok

- Egy tour sur le cou-de-pied II., IV., V. pozícióból
- Tour pas de bourrée diagonálban
- Tour chaîné diagonálban

Allegro

- Changement egy fordulattal
- Assemblé előre és hátra
- Glissade előre és hátra
- Petit jeté oldalra

Követelmények

A tanuló ismerje a nagy pózokat a rúdnál, a battement-ok en tournant formáit, a kispózokat középen, a tanult diagonál forgásokat

A tanuló legyen képes az adott év meghatározott lépéseinek felismerésére, megkülönböztetésére és a nevük alapján azok csoportos bemutatására

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A korábbi évfolyamokon tanultak összegzése
- Az alap és összekötő lépések megkülönböztetése
- A dinamikai különbségek felismerése
- Az ugrás csoportok megkülönböztetése
- A francia nevek memorizálása
- A kiejtés tökéletesítése

Tananyag

- Az előző három év tananyagának összegzése
- A gyakorlatok neveinek memorizálása
- A helyes kiejtés rögzítése
- Nagy pózok szabályai a rúdnál
- Kis és nagy pózok szabályai a középgyakorlatokban
- Összekötő lépések
- A tour preparációk formái
- A diagonál forgások fajtái
- Az ugrások csoportjai és elnevezései
- Az alapfokú művészeti vizsga anyaga

Követelmények

A tanuló ismerje az előző évek lépésanyagát, az alapfokú művészeti vizsga anyagát

A tanuló legyen képes megkülönböztetni az alaplépéseket az összekötő lépésektől, ismerje fel a gyakorlatok közötti dinamikai különbségeket, a forgások helyben és diagonálban végzett formáit, az alapvető ugrások csoportjait, a kar- és lábpozíciókat, valamint a tanult pózokat

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje a rúd- és középgyakorlatok különböző elemeit, neveit, és azok magyar jelentését. A lábmagasságokat, a croisé és effacéé pózokat, és az I., II., III. arabesque pózokat. A nagy pózok használatát rúdnál és középen. A battement-ok en tournant formáit, a kispózokat középen, a tanult ugrásokat és forgásokat

A tanuló legyen képes felismerni a különböző gyakorlatokat, azokat megnevezni, a gyakorlatok neve alapján azokat csoportos formában bemutatni

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli és gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Balett elmélet 5 perc
Balett gyakorlat 40 perc

A vizsga tartalma

A bemutatott gyakorlatok nevének felismerése és értelmezése szóban és gyakorlatban.

Rúdgyakorlatok

- A gyakorlatok neve, preparációja, kiinduló lábhelyzete
- A lábmagasságok megkülönböztetése
- Dinamikai jellemzők
- A pózok szabályai a rúdnál

Középgyakorlatok

- A battement-ok en tournant formái
- Kis és nagy pózok szabályai
- I. II. III. IV. port de bras

Allegro

- Az ugrások csoportjai és elnevezésük
- Az en tournant szabályai
- A nagy ugrások jellemzői

Tourok

- Tour preparációk II. IV. és V. pozícióban
- A diagonál tourok elnevezései

A vizsga értékelése

- A gyakorlatok értelmezése és pontos bemutatása
- A szabályok ismerete
- A helyes kiejtés

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Balett rudak

Zongora, vagy gyorsításra, lassításra alkalmas hangtechnikai eszköz

Kották

Zenei Cd-k, CD lejátszó

Klasszikus balett DVD-k, DVD lejátszó

Erősítő, hangfalak

Videó – televízió – képfelvevő

Videokazetták

JAZZ-TECHNIKA

Nélkülözhetetlen az új táncstílusok ismerete. A klasszikus balett szigorú kötöttségei mellett fontos megismertetni a tanulókat a test használatának újabb lehetőségeivel, az izolációval, a lazítás-feszítés módozataival. Ezen technikák összessége fejleszti a tanuló stílusérzékét, a test izomfunkcióinak széles skálán történő alkalmazását és nyitottságát az újabb tánctechnikák iránt

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testrészek izolált mozgásai
- A jazz–technika alapjainak, alappozícióinak, kartartásainak, alaplépéseinek megismertetése
- A tanuló koordinációs készségének fejlesztése
- A klasszikus balettől eltérő mozgásnyelv befogadásának elősegítése

Tananyag

Izolációs tréning

- A kiinduló helyzet parallel II. pozíció.

Hajlítások, hajlások

- A nyaki szakasz hajlítása és nyújtása előre, oldalra, hátra koordinálva demi plie–vel, majd szaggatott irányú fejkörzés demi plie–vel és nyújtással koordinálva
- Vállizületek mozgatása előre, hátra koordinálva demi plie–vel és nyújtással, majd körzése előre illetve hátra indítva.
- Nyaki–, háti szakasz vállizületekkel együttes hajlítása és nyújtása előre, oldalra és hátra koordinálva demi plie–vel
- Szaggatott törzskörzés koordinálva demi plie–vel és nyújtással.
- Nyaki, háti, deréki szakasz hajlítása és nyújtása előre, oldalra, hátra, majd szaggatott törzskörzés koordinálva demi plie–vel és nyújtással.

Döntések

- Csípőizületből törzsdöntés és visszaemelés előre, oldalra, hátra koordinálva térdnyújtással és demi plie–vel, majd körzés szaggatottan térdek nyújtva.

Fordítások

- Nyaki szakasz fordítása oldalra
- Nyaki, háti és deréki szakasz fordítása oldalra majd vissza, koordinálva demi plie–vel és nyújtással, karok II.pozícióban, kézfej flex–tartásban
- Törzsdöntésben előre, törzsfordítás oldalra, jobbra, illetve balra koordinálva demi plie–vel, és nyújtással, karok II.pozícióban, kézfej flex–tartásban
- Hátra dőlésben törzsfordítás jobbra és balra grand plie–ben, karok II. pozícióban, kézfej flex–tartásban

Tolások

- Nyaki szakasz tolása előre, oldalra, hátra, majd szaggatott körzés
- Csípő tolása előre, oldalra, hátra, majd szaggatott körzéssel
- Csípő tolása előre, oldalra, hátra demi plie–ben, majd szaggatott körzéssel

Törzsgyakorlatok kombinációi

- Törzshajlítások és döntések kombinációi koordinálva demi plie–vel és nyújtással előre, hátra, oldalra karhasználattal
- Contraction– release törzsfordítással kombinálva karhasználattal demi plie és nyújtással, egyenes tartásban, előre döntésben és homorításban a release helyzetben
- Törzshullámok melyben szerepel az összes tanult helyzet, előre, hátra és oldalra karhasználattal
- Battement tendu és jeté parallel I. pozícióban, kombinálva jazz port de bras–val

- Demi és grand plié parallel és en dehors pozíciókban, jazz port de bras–val
- Grand battement jeté jazz port de bras–val

Lépések

- Előre–hátra, jobbra–balra illetve négyszögben, kar koordinációkkal és különböző tempóban gyakorolva
- Merenge
- Swing
- Afró
- Funki
- Boogi walk egy csípőkörrel majd két csípőkörrel
- Lebegő funki

Jazz kartartások és port de bras–k

Ugrás

- Soutte parallel I. pozícióban jazz–port de bras–val, majd negyed, fél és egész fordulattal.

Követelmények

A tanuló ismerje a jazz– technika alapjait, alappozícióit, kartartásait, testrészeinek izolált mozgását, az alap jazz lépéseket

A tanuló legyen képes a koordinált izolált mozgásra, a parallel és en dehors helyzetek használatára, a tudatos testhasználatra, amit a jazz– technika megkövetel

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok:

- A testrészek izolált mozgásai
- A jazz– technika alapjainak, alappozícióinak, kartartásainak, alaplépéseinek megismertetése
- A tanuló koordinációs készségének fejlesztése
- A klasszikus balettől eltérő mozgásnyelv befogadásának elősegítése

Tananyag

Izolációs tréning

- A tréning tananyaga megegyezik az előző évben tanultakkal. A különbség a technikai kivitelezésben és a stílusos előadásmódban látható.

Törzsgyakorlatok kombinációi

- Törzshajlítások és döntések kombinációi koordinálva demi plie–vel és nyújtással előre, hátra, oldalra karhasználattal
- Contraction– release törzsfordítással kombinálva karhasználattal demi plie és nyújtással, egyenes tartásban, előre döntésben és homorításban a release helyzetben
- Törzshullámok melyben szerepel az összes tanult helyzet, előre, hátra és oldalra karhasználattal
- Battement tendu és jeté parallel I. pozícióban, és en dehors I. pozícióban, kombinálva jazz port de bras–val
- Demi és grand plié parallel és en dehors pozíciókban, jazz port de bras–val
- Grand battement jeté jazz port de bras–val

Lépések

- Előre–hátra, jobbra–balra illetve négyszögben, kar koordinációkkal és különböző tempóban gyakorolva
- Merenge
- Swing
- Afró
- Funki
- Boogi walk egy csípőkörrel majd két csípőkörrel
- Lebegő funki
- Chassé–k diagonálban

Jazz kartartások és port de bras–k

Ugrás

- Sauté parallel I. pozícióban jazz–port de bras–val, majd negyed, fél és egész fordulattal.

Követelmények

A tanuló ismerje a jazz–technika alapjait, alappozícióit, kartartásait, testrészeinek izolált mozgását, az alap jazzlépéseket

A tanuló legyen képes a koordinált izolált mozgásra, a parallel és en dehors helyzetek használatára, a tudatos testhasználatra, amit a jazz– technika megkövetel

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testrészek izolációja
- A gyakorlatokon belül alkalmazott kar, láb és törzs koordinációja
- A tanuló stílusérzékének, előadó képességének fejlesztése
- A tanuló technikai sokoldalúságának növelése

Tananyag

Középgyakorlatok

- Plie gyakorlat: jazz port de bras–val, sarokemelés vállizolációval, II. I. IV. V. pozícióban
- Battement tendu és jeté gyakorlatok: csípőízületből lábfordítások parallel helyzetből en dehors helyzetbe hangsúlyos váltásokkal, előre, oldalra és hátra,
- Grand battement jeté gyakorlatok: előre és oldalra, váltva hajlítva és nyújtva relevé–vel, majd hajlított, és nyújtott lábbal
- Mellkas tolások: oldalra, előre és hátra port de bras–val, contraction–ból indított hátrahajlással

Fekvő gyakorlatok

- Háton fekvésben, homorítás és contraction
- Hajlított láb húzások parallelben kifelé és befelé
- Nyújtott láb húzások spicben és flex–ben, előre
- Felülés contraction–val és mellkas emeléssel, előre törzshajlítás belenyújtással döntésbe és törzsfordítás karnyújtással harmadikból második karpozícióba
- Lábemelés a fej mögé a talajra, boka visszafeszítése, flex helyzetben saroktolások hátra, majd visszagördülés fekvésbe
- Felülés contraction–val, hajlított lábemeléssel, törzs– és lábnyújtás lebegőülésbe, majd contraction és hanyattfekvés, páros lábemelés előre, majd leengedés (3x)

Ülő gyakorlatok

- Terpeszülésben döntés és hajlítás belenyújtással előre, oldalra

Lépések

- Triplett
- Lépésvariációk izolációs port de bras–val
- Jazz pas de bourée, majd forgással

Követelmények

A tanuló ismerje a technika speciális gyakorlatainak mozgásanyagát, a technikára jellemző harmonikus, esztétikus, stílusjegyeket

A tanuló legyen képes az elsajátított technika gyakorlatokban történő alkalmazására, a stílusos előadásmódra

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok:

- A testrészek izolációja
- A gyakorlatokon belül alkalmazott kar, láb és törzs koordinációja
- A tanuló stílusérzékének, előadó képességének fejlesztése
- A tanuló technikai sokoldalúságának növelése

Tananyag

Középgyakorlatok

- Plié gyakorlat: jazz port de bras–val, sarokemelés vállizolációval, II. I. IV. V. pozícióban
- Törzsgyakorlatok époulement helyzetekben: törzsfordítás, törzsdöntések és hajlások kombinációi különböző irányokban port de bras–val
- Battement tendu és jeté gyakorlatok: csípőízületből lábfordítások parallel helyzetből en dehors helyzetbe hangsúlyos váltásokkal, előre, oldalra és hátra, doubl tendu–vel, utána jeté plié–vel, sur le cou–de–pied–ből indítva. A végén passé–k, relevé–vel
- Grand battement jeté gyakorlatok: előre és oldalra, váltva hajlítva és nyújtva relevé–vel, majd hajlított, és nyújtott lábbal
- Mellkas tolások: oldalra, előre és hátra port de bras–val, contraction–ból indított hátrahajlással

Fekvő gyakorlatok

- Háton fekvésben, homorítás és contraction
- Hajlított lábhúzások parallelben kifelé és befelé
- Nyújtott lábhúzások spicben és flex–ben, előre
- Felülés contraction–val és mellkas emeléssel, előre törzshajlítás belenyújtással döntésbe és törzsfordítás karnyitással harmadikból második karpozícióba
- Lábak hajlítva terpeszben a talajon bokafofás. Csípő emelésben rugózás majd leereszkedés contraction–val csigolyánként majd csípőemelés fejtetőig, utoljára kéztámasszal a vállaknál hídba feltol, térdnyújtás súlypontát helyezéssel a karokra
- Lábemelés a fej mögé a talajra, boka visszafeszítése, flex helyzetben saroktolások hátra, majd visszagördülés fekvésbe
- Felülés contraction–val, hajlított lábemeléssel, törzs– és lábnyújtás lebegőülésbe, majd contraction és hanyattfekvés, páros lábemelés előre, majd leengedés (3x)

Ülő gyakorlatok

- Terpeszülésben döntés és hajlítás belenyújtással előre, oldalra

Lépések

- Triplet
- Lépésvariációk izolációs port de bras–val
- Jazz pas de bourée, majd forgással
- A tananyagra épülő lépéskombinációk

Tour-ok

- Parallel helyzetben lábváltással és a nélkül
- Parallel helyzetben pliében
- Chainé

Követelmények

A tanuló ismerje a technika speciális gyakorlatainak mozgásanyagát, a technikára jellemző harmonikus, esztétikus, stílusjegyeket

A tanuló legyen képes az elsajátított technika gyakorlatokban történő alkalmazására, a stílusos előadásmódra

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Zenei Cd-k

Jazz-tánc DVD-k

TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a tánc műfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése. A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése. A tánc műfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése.

Tananyag

A mozgás fogalma: életfunkciós mozgások, közhasználatú táncok, művészi mozgás, a művészi mozgás nyelvezete

Az őskor táncélete: ábrázoló táncok, szertartás táncok

Az ókor táncéletének bemutatás 2–3 kultúra (egyiptomi, indiai, japán, görög) alapján

A középkor társadalmának, táncéletének bemutatása

A reneszánsz kialakulása Európában, hatása a művészetek fejlődésére, a reneszánsz táncmesterek, a balett gyökerei

A barokk kor általános jellemzői és az udvari balett kialakulása

Noverre és a cselekményes balett

A romantika alapelvei, a kor jelentős prímabalerinái (Marie Taglioni, Fanny Elssler) koreográfusai, (Jules Perrot, Filippo Taglioni) kiemelkedő művek

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.

– A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.

– A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése. A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése. A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése.

Tananyag

Az orosz táncélet kialakulása és a romantika továbbélése Kelet–Európában

Marius Petipa munkássága

Jelentős orosz művészegyüttesek: Gyagilev– balett

Az amerikai moderntánc kialakulása és hatása az európai tánc kultúrára

Lábán Rudolf újításai a német expresszionizmus művészetében

A magyar mozdulatművészet kialakulása, jelentős képviselők munkássága

Jelentős táncműhelyek (Szeged, Pécs, Győr) munkássága, alkotóik, jelentősebb műveik

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi táncművészet fontos fordulópontjait, a magyar táncélet legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet

fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

Az egyes stílusirányzatok táncos mozgásnyelvét, mozdulatkincsét

Az egyes korszakok, irányzatok legkiemelkedőbb alkotóit, műveit

A tanuló legyen képes

A fenti ismereteit a tánctanulás, az alkotás, a szabad tánc, a műélvezet helyzeteiben alkalmazni, tudását a kapcsolatteremtés, a kifejező mozgás szolgálatába állítani

Gondolatait megfelelő szókinccsel szabatosan elmondani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli részekből áll:

A vizsga tantárgya és időtartama:

Tánc történet

30–40 perces írásbeli

5–8 perces egyéni beszélgetés

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

– Választható témakörök:

– Az őskor táncművészete

– A középkor jellemző táncformái

– A reneszánsz és barokk kor táncélete

– A romantika

– A reformkor táncélete

– A XX. század táncélete

– Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

– A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

A tananyagtartalom elsajátításának mértéke

Az összefüggések ismerete

A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Videólejátszó vagy DVD-lejátszó

Televízió

Magnetofon

Diavetítő

CD-lejátszó

Videokazetták (archív felvételek, a tánc összes műfaját tartalmazó videokazettán)

Diasorozat (történelmi korok szerint, archív felvételeket tartalmazó sorozat)

Kézi könyvtár (tánc történeti kötetek, kiadványok, újságok)

Hangtár – CD, magnókazetta (tánc történethez kapcsolódó zenei anyagok)

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező képességét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közösségi tevékenységhez szükséges alkalmazkodó képesség, a közösségi érzés kialakítása
- A ritmus-, térérzék, a mozgáskoordináció, a kommunikációs képességek fejlesztése, aktív szerepvállalás ösztönzése, elősegítése
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása

Tananyag

Énekes-táncos népi gyermekjátékok (szerepjátékok, párválasztó játékok)

A Dunai Táncdialektus ugrós táncai közül választott a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros formái)

Koreográfia, vagy táncetűd összeállítása
Improvizáció
A választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok

Követelmények

A tanuló ismerje a játéktípusok különböző változatait, szövegét, cselekményét és szabályait, a választott táncanyag alapelemeit, jellegzetes mozdulatait, a tánchoz kapcsolódó népdalokat, az összeállított táncfolyamatokat

A tanuló legyen képes a tanult táncok csoportos improvizatív bemutatására, a közösségen belüli aktív tevékenységre és szerepvállalásra

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elsajátított játékműveltség elmélyítése, a közösségi tevékenységhez szükséges alkalmazkodó képesség fejlesztése, az alapvető mozdulattípusok tudatos használata, a választott táncanyag néprajzi környezetének megismertetése
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak, viselkedésmódok, illemszabályok megismertetése a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

A Dunai Táncdialektus ugrós táncai közül választott a helyi tantervben meghatározott táncanyag bővítése (szóló, eszközös–ugrós)

Koreográfia, vagy táncetűd összeállítása

Improvizáció

Zenei ismeretek: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, a tánczene jellemzői, jellegzetes zenekarok, hangszerek

Táncfolklorisztika: a választott táncanyag földrajzi elhelyezkedése, a tánc típusok jellemzői, a tánc funkciói, táncalkalmak

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Követelmények

A tanuló ismerje a választott táncanyag alapelemeit, alapvető mozdulatait, a szóló forma táncos lehetőségeit, a tánc néprajzi földrajzi környezetét, a tánchoz kapcsolódó népdalokat, az összeállított táncfolyamatokat, koreográfiát

A tanuló legyen képes a tanult táncok csoportos páros és szóló bemutatására, a magabiztos eszközhasználatra, a táncos improvizációra

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc típusok fogalmának kialakítása, a tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai jellemzőinek felismertetése és alkalmazása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A körtáncok technikai előkészítése
- Az egyes tánc tétel funkciójának, a csárdás ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A tánc szerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

A Dunai táncdialektus vagy a Tiszai táncdialektus karikázói közül választott, a helyi tantervben meghatározott karikázó

A Tiszai táncdialektus verbunk és csárdás táncai közül választott a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)

Koreográfia, vagy táncetűd összeállítása

Zenei ismeretek: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, a tánczene jellemzői, jellegzetes zenekarok, hangszerek

Táncfolklorisztika: a választott táncanyag földrajzi elhelyezkedése, a tánc típusok jellemzői, a tánc funkciói, táncalkalmak, régi és új stílusú táncok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Követelmények

A *tanuló ismerje* a verbunk és csárdás alapvető elemeit, a jellegzetes összekapaszkodási módokat, a tartás–ellentartás szerepét, a tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai összetevőit

A *tanuló legyen képes* a tánc közbeni éneklésre, a körtartásra, a páros viszony kialakítására, a táncos improvizációra, a táncfolyamatok bemutatására

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyes tánc tétel funkciójának, a csárdás ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A tánc szerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A forgás és forgatás technikájának fejlesztése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése

- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

A Tiszai táncdialektus verbunk és csárdás táncai közül választott a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)

Az Erdélyi Táncdialektus területéről az alábbi táncok közül választott, a helyi tantervben meghatározott tánc: széki négyes és csárdás, vagy a szilágysági táncok, vagy moldvai táncok Koreográfia, vagy táncetűd összeállítása

Zenei ismeretek: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, a tánczene jellemzői, jellegzetes zenekarok, hangszerek

Táncfolklorisztika: a választott táncanyag földrajzi elhelyezkedése, a tánc típusok jellemzői, a tánc funkciói, táncalkalmak, régi és új stílusú táncok

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Követelmények

A *tanuló ismerje* a verbunk és csárdás alapvető elemeit, a jellegzetes összekapaszkodási módokat, a tartás–ellentartás szerepét, a tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai összetevőit, a körtáncokat

A *tanuló legyen képes* a tánc közbeni éneklésre, a körtartásra, a páros viszony kialakítására, a táncos improvizációra, a táncfolyamatok bemutatására, a forgások, forgatások egyensúlyának, dinamikájának megvalósítására

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az óvodából hozott játékműveltség felmérése és a játékbátorság fejlesztése
- A szabálytudat a közösségi érzés tudatos kialakítása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A mozgáskészség, a kommunikációs képesség, fejlesztése, a szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Alapvető mozdulattípusok gyakoroltatása (járás, futás, ugrás)

Az ugrás technikai előkészítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámlók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
Játékfűzések a helyi, vagy régió szerinti, néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékok

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, az alakzatokba rendeződésre, a játéktevékenységekre

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A szabálytudat kialakítása, a játékműveltség, játékbátorság, a kommunikációs készségek fejlesztése
- Variációs tevékenységekkel az improvizációs készség kialakítása, élmény és játékközpontúságon keresztül a közösségi érzés elmélyítése, a szocializációs folyamatok elősegítése

Tananyag

Alapvető mozgólattípusok gyakoroltatása (járás, futás, ugrás)

Az ugrás technikai előkészítése, ugrás típusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések a helyi, vagy régió szerinti, néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékok

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket, az alakzatokat, a játékszabályokat

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, az alakzatokba rendeződésre, a játéktevékenységekre

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

A) KLASSZIKUS ZENE

AZ ALAPFOKÚ ZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A KÉPZÉS struktúrája

Tanszakok és tantárgyak

Vokális tanszak tantárgya: magánének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet,

Kamarazene tanszak tantárgyai: kórus

vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kórus.

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, kórus,

Korrepetíció (zongorakíséret): vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Óratervek

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előkészítő	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló művészeti ág (táncművészeti) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(kórus: minimum 9 fő)

Választható tantárgy: Az előkészítő 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(kórus: minimum 9 fő)

Korrepetíció ideje:

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, kórus,

Korrepetíció (zongorakiséret): vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett,

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

2. Szóbeli vizsga tantárgya

magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet
magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15–18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

- adjon helyes alapot a tanulók hanggi adottságai és zenei képességei optimális kifejtéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

Könnyed, természetes testtartás, lazítógyakorlatok.

Összetett, azaz mélylégzés.

A továbbiakban megegyezik az első évfolyam anyagával, de a tanuló életkori sajátosságait figyelembe véve, a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.

Követelmény

A magyar népdalok stílusos éneklése.

4–5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.
- Összetett, azaz mélylégzés. (Az élettani légzés, beszéd-légzés, énekes légzés fogalmai).
- A mélylégzés gyakorlása, fekvő, ülő és álló helyzetben.
- A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása. (Kilégzés sz, s hangzókkal).
- A helyes artikuláció.
- A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál.
- Magán- és mássalhangzók.
- A helyes állejtés gyakorlása.

- Beszédtechnikai gyakorlatok.
- A helyes artikuláció gyakorlása egyszerű szöveggyakorlatokkal.
- Tiszta intonáció.
- A rezonancia fejlesztésének megkezdése *m, n, ny, ng* hangzókka: csukott és nyitott szájas zönggyakorlatok, magánhangzókka, illetve mássalhangzókka kapcsoltan is.
- A skálák hangterjedelme ne haladja meg az oktávot. A skálákban szomszédos hangok, illetve maximum terclépések szerepeljenek. A szöveges skálák használata ajánlatos (pl. mondókák).

Ajánlott tananyag

Bárdos: Érik a szőlő (Zeneműkiadó)
 Molnár – Kern: Daloskert (Zeneműkiadó)
 Járdányi: Röpülj páva (Zeneműkiadó)
 Ránki: Fekete szőlő (EMB)
 Ádám J.: Virágim, virágim (EMB)
 Bartók – Kodály: Magyar népdalok (EMB)
 Szép a páva (EMB)
 Bodza K.: Énekiskola I. (Tankönyvkiadó)
 Kerényi: Százszínű csokor (EMB)
 Magyar népzene (lemezantológia)
 Schola cantorum I–XI.
 Régi magyar dalok gitárkíséréttel I–III. (EMB)
 Ádám J.: A dal mesterei I–III. (EMB)
 Kerényi: Énekiskola I–II. (EMB)
 Váginé: Dalgyűjtemény I–II. (Tankönyvkiadó)
 Molnár J.: Eufonetika
 Montágh: A tiszta beszéd (Calibra)
 Adorján I.: Hangképzés, énektanítás (Eötvös József)
 Kerényi: Az éneklés művészete (EMB)
 Fischer: A beszéd művészete (Gondolat)
 Jelinek G.: Út a természetes énekléshez (Akkord)

Követelmény

Könnyed, laza testtartás.
 A mélylégzés alapjainak elsajátítása.
 A helyes beszédtechnika alapjainak elsajátítása.
 A tiszta intonáció igényének elsajátítása.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül),
 - Egy műdal.
- A dalokat kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakíséréttel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Lágy és pontos hangindítás.
- A laza szájnyitás, állajtás begyakorlása.

- A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
- A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zöngégyakorlatokkal.
- A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
- Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
- Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
- A beszédhibák javítása.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:

Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)

Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)

Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Követelmény

Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.

Laza álléjtás, lágy hangindítás.

Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.

Barokk és klasszikus stílus ismerete.

Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy népdal,

– Két különböző stílusú dal.

A műveket kotta nélkül kell előadni, a műdalokat zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
- Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
- A rezonancia tudatos alkalmazása.
- A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
- A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
- Hosszabb frázisok éneklése.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei

Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)

Vaccari: Metodo pratico (Peters)

Lütgen: Khehfertigkeiten (Peters)

Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)

Követelmény

A levegő egyenletes áramoltatása.
Legato éneklés.
Szövegkiejtés továbbfejlesztése.
Zenei és szöveghangsúlyok.
Rezonancia fejlesztése.
Hangterjedelem növelése.
Romantikus stílus ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két népdal, illetve népdalfeldolgozás,
 - Egy barokk vagy klasszikus dal,
 - Egy XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A hang befejezésének gyakorlása.
- Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
- Díszítések, trilla-előkészítő gyakorlatok.
- A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
- Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.

Ajánlott tananyag

Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnépszerűségű darabok) (EMB)
Kodály: Énekszó (EMB)
Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése
Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése
A vokálisok színbeli kiegyenlítése
Staccato éneklés
A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete
Memóriafejlesztés

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy magyar népdalfeldolgozás,
 - Egy barokk vagy klasszikus dal,
 - Egy romantikus dal,
 - Egy XX. századi magyar mű.
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A rezonancia tökéletesítése.
- A hangszín és hangerő egysége.
- Díszítések, trilla.
- A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart).

Ajánlott tananyag

Az eddigi kötetek, továbbá:

Händel–áriák

Kodály: Négy dal (EMB)

Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei

Különféle kiadásban megjelent áriaalbumok

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése

A rezonanciák továbbfejlesztése

Az önálló gyakorlás kialakítása

A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása

A recitativo éneklés

A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi magyar mű,
 - Egy romantikus dal,
 - Egy szabadon választott dal,
 - Egy ária (kantátából, oratóriumból, operából).
- A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
- Az éneklés teljes önkontrollja.
- A teljes zenei (éves) anyag főlényes technikájú éneklése.

Ajánlott tananyag

R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy, Honegger, De Falla művei

További opera- és oratórium-albumok

Követelmény

Az ajánlott anyag elvégzése.

Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.

Az éneklés teljes önkontrollja.

Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.

A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy nehezebb magyar népdalfeldolgozás,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy szabadon választott ária (kantátából, oratóriumból vagy operából),
- Egy XX. századi mű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Lágy és pontos hangindítás.
- A laza szájnnyitás, állajtás begyakorlása.
- A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.
- A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: zöngítés csukott és nyitott szájas zönggyakorlatokkal.
- A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel. A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.
- Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.
- Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.
- A beszédhibák javítása.
- A zenei és a szöveg hangsúly megvalósításának technikai eszközei.
- A zenei memória fejlesztése.

Követelmény

A zenei memória fejlesztése.

A rezonancia fejlesztésének alapjai.

Helyes légzéstechnika továbbfejlesztése.

Laza állajtás, lágy hangindítás.

Helyes szövegkiejtés énekelt szövegben.

Barokk és klasszikus stílus ismerete.

Zenei előírások ismerete, értelmezése.

Ajánlott tananyag

Az első évfolyamnál felsorolt kötetek, valamint:

Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek) (EMB)

Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai) (EMB)

Sík – Szabados: Műdalok (Rozsnyai Kiadó)

Kerényi: Énekiskola III. (EMB)

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népdal,
- Két különböző stílusú műdal,
- Egy duett, tercett vagy hangszeres (nem zongora–) kísérettel ellátott mű.

A műveket kotta nélkül, a műdalokat zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A légzőkapacitás növelésére irányuló gyakorlatok.
- Egyszerűbb díszítő elemek, trilla–előkészítő gyakorlatok.
- A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva.
- Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).
- A rezonancia tudatos alkalmazása.
- A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.
- A dinamikai előírások egyre pontosabb megoldása.
- Hosszabb frázisok éneklése.
- Technikai gyakorlatok az „A” tagozatnál nagyobb mennyiségben és biztonságosabb technikai megoldással.

Ajánlott tananyag

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei
Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei
Kerényi: Énekiskola III. (EMB)
Bartók: Nyolc magyar népdal (Boosey & Hawkes)
Farkas, Sugár, Kósa dalai (EMB)
Vaccai: Metodo pratico (Peters)
Lütgen: Kehlfertigkeiten (Peters)
Parisotti: Arie antiche I–III. (Ricordi)
Gluck: Lieder
Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)
Váginé: Dalgyűjtemény II–III. (Tankönyvkiadó)
Kodály: Énekszó
Huzella, Váry, Szokolay, Hajdu, Reinitz és mások dalai.

Követelmény

A hangterjedelem növelése.
A rezonancia tudatos alkalmazása.
A levegő egyenletes áramoltatása.
Legato éneklés.
Szövegkiejtés továbbfejlesztése.
Zenei és szöveghangsúlyok.
Rezonancia fejlesztése.
Hangterjedelem növelése.
Romantikus stílus ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű,
- Egy könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal,
- Egy szabadon választott mű,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A hang befejezésének gyakorlása.
- Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.
- A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.
- Az éneklésben előforduló technikai hibák önálló javítása.
- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb díszítési gyakorlatok.
- A skálagyakorlatok tudatos és önálló alkalmazása.
- A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.
- Az eddigi megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.
- Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcanto egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai).
- A német bel canto iskola (Schütz, Telemann).

Ajánlott tananyag

Kodály: Magyar népzene I–XI. (középnehézségű darabok) (EMB)

Kodály: Énekszó (EMB)

Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Bach: Geistliche Lieder (Breitkopf)

Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

Hindemith, Mahler, Wolf, Debussy, Fauré, Kabalevszkij, Prokofjev, Grieg, Dvořák, Britten dalkötetei

Händel-áriák (Peters)

Ária-albumok (EMB, Peters)

Követelmény

A levegővezetés és támasz fogalmának tudatosítása.

Az eddig megszerzett készségek alkalmazása a zenei előírások megvalósításában.

Az ajánlott anyag elvégzése.

Hangterjedelem dinamikai és színbeli kiegyenlítése.

A vokálisok színbeli kiegyenlítése.

Staccato éneklés.

A posztromantikus és a XX. századi zenei stílusok ismerete.

Memóriafejlesztés.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi mű,
- Egy barokk vagy klasszikus dal,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy szabadon választott opera– vagy oratórium–ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsga anyagából legalább két művet magyarul kell énekelni.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- A rezonancia tökéletesítése.
- A hangszín és hangerő egysége.
- Díszítések, trilla.
- Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok.
- Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.
- A recitativo éneklés készségének továbbfejlesztése.
- Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel; Haydn, Mozart)

Ajánlott tananyag

Kodály: A magyar népzene I–XI. (nehezebb darabok) (EMB)

Bartók: 20 magyar népdal (Boosey & Hawkes)

Liszt–dalkötetek (EMB)

Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger művei

Követelmény

Díszítések, trillák, könnyebb futamok.

Az állóképesség fokozása.

A rezonanciák továbbfejlesztése.

Az önálló gyakorlás kialakítása.

A színpadi viselkedés, megjelenés kialakítása.

A recitativo éneklés.

A különböző műfajok (opera, oratórium, kantáta) ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy XX. századi mű,
- Egy oratórium– vagy kantátaária,
- Egy romantikus vagy későromantikus dal,
- Egy klasszikus, vagy romantikus ária,
- Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül, zongorakísérettel kell előadni. A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Készségfejlesztés

- Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.
- Az éneklés teljes önkontrollja.
- A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.
- Bonyolultabb koloratúra–gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek.
- A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása.
- A hangterjedelem teljes kiépítése.

Ajánlott tananyag

Az eddigi kötetek, továbbá:

Kodály: Öt dal (EMB)

Kodály: Megkésztett melódiák

Bartók: Öt dal op. 15, op.16

Az ifjú Bartók (EMB)

Rachmanyinov, Berg, Webern, Schönberg dalai

Kósa, Kadosa, Petrovics, Balassa, Kurtág, Farkas Ferenc és mások dalai

Oratórium– és kantáta–kötetek

Kortárs magyar, fiatal szerzők (esetleg még kiadatlan) művei

Követelmény

A teljes zenei anyag fölényes technikájú éneklése.

A hangterjedelem teljes kiépítése.

Hangszeres és énekes partnerekkel való együttműködés.

Az éneklés teljes önkontrollja.

Dinamikai és hangszínbeli árnyalás tökéletesítése.

A könnyű műfajok/sanzon, kuplé, operett, musical ismerete.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy különböző stílusú mű,

– Egy ária,

– Egy kamaramű.

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni.

A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó– és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon

- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfájának hangterjedelmén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes

- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,

– helyes hangszemély kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék

– megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
– jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

– koloratúra-gyakorlatok, és díszítő elemek,
– a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
– a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

– Egy népdal vagy népdalfeldolgozás
– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
– Egy romantikus dal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Magánének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy népdalfeldolgozás; Farkas Ferenc: Béres legény... (EMB 1502 kötetben), Molnár–Kern: Szól a kakas már... (EMB 2251 kötetben), Zöld erdőben, zöld mezőben... (EMB 2251 kötetben) népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet (EMB 5040) dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén.

– Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária; A dal mesterei I. II. (EMB 1751, 2110) kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet (EMB 1751 kötetben), Caldara: Fényben fürdik a táj (EMB 1751 kötetben), Morley: Leány és legény (EMB 1751 kötetben) Haydn: Az elhagyott (EMB 1751 kötetben), Beethoven: Szeretlek (EMB 2110 kötetben) nehézségi szintjén).

– Egy romantikus dal; Schubert: A vadrózsa (EMB 2110 kötetben), Jókedv (EMB 2110 kötetben), Könnyzápor (EMB 2110 kötetben), Schumann: Az árva (EMB 2262 kötetben), Az elhagyott lányka (EMB 2262 kötetben), Zöld hímes rét (EMB 2262 kötetben), Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán (EMB 2110 kötetben), Szívek, ha végül válnak (EMB 2110 kötetben), Viszontlátásra (EMB 2110 kötetben), Aratódal (EMB 2110 kötetben), ill. A dal mesterei II. III. (EMB 2110, 2262). kötet dalainak nehézségi szintjén.

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene (Universal) sorozatból; (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén.
 - Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária; Caldara: Szívem szép álma (EMB 2909 kötetben); Carissimi: Így élni nem tudok (EMB 2909 kötetben); Händel: Jöjj és járjad (EMB 2909 kötetben); Ó, jaj, vajon csak emlék (EMB 3118 kötetben); Pergolesi: Nina (EMB 2909 kötetben); Beethoven: Rózsalánc (EMB 4470 kötetben); Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV (EMB 2909), V (EMB 3118), VII/a (EMB 4470) kötetek dalai nehézségi szintjén.
 - Egy romantikus dal; Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég (EMB 5378 kötetben); Egy szót sem, ó, kérlek (EMB 5378 kötetben); Áldás; Brahms: Útban a kedveshez (EMB 2262 kötetben); Vasárnap (EMB 4472 kötetben); Kárbaveszett szerenád (EMB 4472 kötetben), Wolf: Harmatos reggel (EMB 2262 kötetben), illetve A dal mesterei VII/c (EMB 4472), Énekiskola III (EMB 12288), Csajkovszkij: Dalok (Peters) és románcok (EMB 5378) darabjai nehézségi szintjén.
 - Egy XX. századi szerző dala; Farkas: Gitárdalok (EMB 12897), Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok (EMB 12508) nehézségi szintjén.
- A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól felhangolt zongora vagy pianínó.

Metronóm.

Teljes alakot visszaadó tükör.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszeritanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmónia azonosítás
- zenei olvasás – írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel
- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel.

- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséret, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok– zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok

Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
 Rokon népek dalai
 Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
 Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
 József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
 P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
 P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
 Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
 Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
 Forrai Katalin: Ének az óvodában
 Forrai Katalin: Jár a baba
 Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
 Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
 Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
 Dobszay László: A magyar dal könyve
 Weöres Sándor: Magyar etűdök
 Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
 Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
 Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
 Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
 Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
 Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
 Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
 Dimény Judit: Hang-játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló-, kíséretes- vagy kórusfeldolgozásban.
 Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.
 Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
 A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
 A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
 A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
 – A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
 – A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszerstanulásához.

- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkal, jelekkel.
- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
- Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
- A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézzel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

- Dal és mérő.
- Felelgetős játékok.
- Ritmusosztinátók, ritmuskísérek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

- Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).

- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés

- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozdás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinató.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
- Pentaton, pentachord.
- A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások

Magyar gyermekdalok, népdalok

Gyermekversek.

Rokon népek dalai

Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai

Más népek dallamai

Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
 József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
 P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
 P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
 Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
 Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
 Forrai Katalin: Ének az óvodában
 Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
 Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
 J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
 Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
 Dobszay László: A magyar dal könyve
 Bárdos Lajos: 70 kánon
 Weöres Sándor: Magyar etűdök
 Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
 Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
 Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
 Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
 Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
 Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
 Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
 Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
 A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
 Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
 Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
 Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
 Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
 Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
 Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
 Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
 Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
 Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
 Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
 Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismételése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismételése.
- A korona, az átkötés, az értéknújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütem súlyok. (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismételése, elmélyítése.
- A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmososztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

- A helyes kottaírás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkal 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
- Transzponálás írásban.

Rögtönzés

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés–felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.

- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütem súly, ütem pár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok, előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia, díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

Könnyű kánonok, biciniumok.

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)

Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Péter József: 165 kánon

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)

Dalkísérek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.

Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből. Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).

Mese- és karakterdarabok.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.

Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.

Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.

Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.

Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.

– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.

– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.

– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.

– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.

– A zenei kifejezőképesség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

– A népdalok kifejező megszólaltatása.

– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.

– A kétszólamú éneklés kimunkálása.

– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.

– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.

– Negyed felütés.

– 3/8-os ütem.

- Váltakozó ütem.
- A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekkkel mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:

- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

- AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.

- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközők, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkal, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–a_v).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozdás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközőkön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.

Néhány táncétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).

Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).

Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I-II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I-II.

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I-II.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)

Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai

Komjáthyné: Zongoraiskola II.

Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).

Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.

Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.

Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).

Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.

Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.

Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: *fi, szí, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.

- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás –zárás.
- Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók

Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Bárdos Lajos: Írások népzeneiről

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból

Dalkísérek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint

F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.

Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkcióját.

Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismételése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfördítés elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsszeptim dúrban és mollban.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín – hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés

- Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.
- Kvintkör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfordítás elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.

- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismételése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
 Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
 Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
 Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
 Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
 Virágos sorozat népdalfüzetek
 Péter József: 165 kánon
 W. A. Mozart: 30 kánon
 Bárdos Lajos: 70 kánon
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
 Győrrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
 Romantikus dalok, karakterdarabok.
 A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
 Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
 Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
 Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
 Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
 Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
 Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
 Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény

Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás– diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsseptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Komplementer, osztinató ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.

A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).

Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Tudja a hármashangzatokat és fordításait (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.

Ismerje a szűkített septim–hangzat felépítését.

Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.

Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.

Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.

– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.

- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás- és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

Hangzatok:

- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam- és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar koncertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.

- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok

Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.

Nógrádi László – P. Vesztróczy Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.

XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.

(pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.

– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.

– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.

- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
- A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- A módosított hangok: *fi, szí, di, ri* és *ta* gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kíséréssel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjárással is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsseptim hangzat megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.

- A helyes kétszólamú kottairás.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísézőhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések

- Augmentálás, diminuálás.
- Mazurka és siciliano ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
- Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérszólammal vagy hangszerkísérettel.

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.

Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Györffy István: Dallamdiktálás

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszerező táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei). Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel a tanult hangnemekben.

Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.

Tudja ismereteit alkalmazni hangszer tanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag bővítése.

– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.

– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.

– A zenei elemző képesség fejlesztése.

– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.

– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.

- Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
- Az alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
- A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (*di, ri, fi, szí, ta, ma*) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- A késleltetés megismertetése.
- A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam- és ritmusfordulatai.
- Dallami variánsok, figuráció.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A hangközök rendszerezése.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkal az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkal, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkal, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat. álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal, a két- és háromtagú kis formák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Triós forma, rondó-, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- A kétszólamú írás bevezetése (a kísérszólamban funkciós főhangokkal).
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).

- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás

- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés

- Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
- Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfördítések, hangzatfordítások.
- Tritonusz.
- Figuráció.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, opera, ária, szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.

Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.

Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
 Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
 J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
 Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
 Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
 Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Péter József: 165 kánon
 W. A. Mozart: 30 kánon
 Bárdos Lajos: 70 kánon
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Győrffy István: Dallamírási feladatok
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
 Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
 A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
 Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
 Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
 Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
 Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsseptim hangzatot.
 Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is.
 Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
 Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
 Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
 Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
 Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel,
 Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
 Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
 Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.

- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Augmentálás, diminuálás.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
- Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

- A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
- Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

- Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
- A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
- A *fá* mint domináns basszushang (az $V^2 - I^6$ kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.

- Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
- A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
- Hangköz-, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

- Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás

- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
- Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések

- A hangnemi rokonság.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy- és kisütemes írásmód.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).

- Klasszikus táncok.
- A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.
- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag

Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.

Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Schubert dalok

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintkört.

Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímától a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.

Tudja a hármashangzatokat, fordításait és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításait; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

Tudjon hallás után lejegyezni:

- alterációt tartalmazó hangközmenetet,
- egyszerű hangzatmenetet,

– bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

Tudjon

- lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal
- a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
- adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
- ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két- és háromtagúság, da capo stb.),
- legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
- A zenei pályára készülők zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
- Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.
- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
- A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsszeptim- és szűkített septimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal tonalításban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás

- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkal.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkal.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
- Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés

- Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

- Aautentikus, összetett zárlat.
- Poliritmika, hemiola.
- Számozott basszus.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
- Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A szvit jellegzetes táncjátékei.
- A barokk versenymű, concertálás.
- Fuga, reális és tonális válasz.
- Opera, recitativo, ária, betétdal.
- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.
- Tempó- és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.

Barokk dalok, könnyű áriák, két- és háromszólamú vokális művek.

Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.

Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.

Magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermeknek

Bartók Béla: 27 egyenműkar

Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia- és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)

Győrfy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.

Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag

– Reneszánsz kórusművek

– Szvit, korál, kantáta-, passió-, oratórium-, versenymű-, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)

– Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékeztetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
- kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni

- periódus előtaghoz utótagot,
- funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
- a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

- ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Írásbeli vizsga

A/ Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szolamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján.

Az idézet 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szolamban könnyebb alteráció előfordulhat.

A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon előadni öt népdalt,

– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;

– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B”- tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

A vizsgázó

- tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
- tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,

- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag–részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak.

Célok és feladatok

- a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
- Az eddig tanult zenei ismeretek stíláriis összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
- A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:

A zenei élményanyaggyűjtés.

A zenei nyitottság kialakítása.

A tudatos zenehallgatásra nevelés.

Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.

A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.

A muzsikálási– éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.

A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.

Zenetörténeti tájékozottság.

A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.

A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.

Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.

A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.

A hangszertanulás segítése.

A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.

A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.

A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömeivel.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretanyag átadása

- A zenei alpműveltség kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
- A zenei élményanyag bővítése.
- Nevelés a tudatos zenehallgatásra.

- A bécsi klasszikusok nagyobb lélegzetű formáinak megismerése.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba és a XIX. század magyar zeneművészetébe.
- Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A zeneirodalom–ismeret megalapozása művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek fejlesztése a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- Az énekelt és meghallgatott művek témáinak memorizálása kottakép illetve hallás alapján.
- A ritmikai érdekességek kiemelése, hangoztatása.
- A periódus belső és külső bővülésének megfigyelése.
- A funkciók váltakozásának megfigyelése, éneklése.
- Az eddigi funkciós tapasztalatok bővítése, elmélyítése és alkalmazása.
- A kísérszólamok funkciós hangjainak változatos, árnyaltabb használata.
- Kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnemekben.
- Állárlat.
- Záratok, jellegzetes harmóniai fordulatok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
- A szonátaforma tematikus anyagainak megfigyelése, felismerése.
- A rondóforma felépítése, téma és epizód felismerése.
- A hangszerek, a zenei együttesek változatos csoportosításának megismerése.
- A klasszikus és romantikus zenekar hangszerei.
- A szimfóniatételek rendezési elvei.
- Az opera zenei részei (felépítése).
- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zene hangzásvilágában.
- Tercrokonság.
- Műdalok, áriák énekes megismerése hangszerkísérettel (tanár vagy tanuló közreműködésével.)
- Kánonok, két- vagy többszólamú vokális művek énekléssel és megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is (kamarazeneként).
- A zenehallgatási anyag részleteinek megszólaltatása egy, két vagy több szólamban.
- A klasszikus formák ismétlődő rendszerezése, tematikus anyagainak megfigyelése zenehallgatással is.

Rögtönzés

- A csoport képességei szerint:
dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban,
dallamhoz ritmus-, ritmushoz dallam–osztinató,
funkciójelző basszusok rögtönzése.

Kapcsolat a társművészetekkel

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

- A kvintkör ismerete.
- Hangközök, hangzatok.
- Hangnemi rokonságok.
- Opusz.

- Alteráció és vezetőhang.
- Szonáta. Szimfónia. A szimfónia tételei, hangnemi és formai felépítése.
- Coda. Attacca.
- Rondó. Téma. Epizód.
- A klasszikus opera. Nyitány, recitativo, ária, duett, tercett stb.
- A romantikus dal. Dalciklus. Prozódia.
- A verbunkos.
- A romantikus opera.
- A szimfonikus költemény.
- Tercrokonság.
- Verbunkos.
- Tempó- és előadási jelzések: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
- Tájékozódás a zenetörténeti és történelmi korokban.

Ajánlott tananyag

Klasszikus művek: J.Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven szimfonikus és hangszeres művei.
Dalok. Operák.

Egy bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása.

Egy Mozart-opera megismerése.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus alkotások: dalok vagy egy dalciklus (elsősorban F.Schubert művészetéből).

Klasszikus vagy romantikus versenymű feldolgozása.

A magyar műzene: a verbunkos (Erkel Ferenc, Liszt Ferenc művei alapján).

Ajánlott tankönyvek, ajánlott irodalom

Dobszay László: A hangok világa V. és Útmutató

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorlófüzetei

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. A bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika (I.)

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat

Németh –Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia

Agócsy László – Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Agócsy László: Szolfézs középfok

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 romantikus egyeneműkar

Ádám Jenő: A dal mesterei (dalok válogatva a kötetekből)

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia és formavilága –Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai (sorozat):

Bartha Dénes: Beethoven kilenc szimfóniája

Ch. Rosen: A klasszikus stílus

S. Hughes: Mozart operakalauz

Kárpáti J. –Kroó Gy: Mozart operái

Szabolcsi Bence: A zene története

Dobák Pál: A romantikus zene története

Balassa–Gál: Operakalauz (kottás)

Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II: (kottás)

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Követelmény

Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 zenei témát emlékezetből.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit (szimfónia, opera, romantikus dal, versenymű, szimfonikus költemény).

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzők, valamint Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fontosabb műveit.

Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert zeneszerzők nevét és a művek címét.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag bővítése.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.
- Betekintés a gregorián és a reneszánsz zenébe.
- A barokk zene alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. század zenéjével– elsősorban magyar szerzők műveivel.
- Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.
- A zenetörténeti tudásanyag rendszerezése, az alapfokon tanultak összefoglalása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása.
- Az énekelt és hallgatott zenei anyag stílusjegyeinek elsajátítás a művek elemzése alapján.
- Barokk harmóniamenetek.
- A polifónia.
- Barokk műformák megismertetése.
- Színpadi betétdalok, kórustételek.
- A barokk opera.
- A versenymű felépítése.
- A szvit tánc tételei.
- A prelúdium és fuga.
- Az oratórium.
- A modern zene néhány irányzata: pl. folklorizmus, neoklasszicizmus
- A XX. század komponálási technikái.

- Akusztikus skála, egészhangú skála megfigyeltetése, éneklése.
- Reihe.
- A többszólamú éneklés fejlesztése a hallgatott zeneművek részleteinek megszólaltatásával: reneszánsz kórusművek, kantáta-részletek hangszerkísérettel, kánonok, két- és többszólamú művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Néhány XX. századi mű(műrészlet) éneklése a csoport képességei szerint.

Rögtönzés

- Dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban, dallamhoz ritmus– ritmushoz dallam– osztinató.
- Dallamokhoz funkciójelző kísérszólam.
- A funkciójelző basszusok árnyaltabb alkalmazása.
- A XX. század néhány kompozíciós technikájának (Reihe, cluster stb.) kipróbálása.

Kapcsolat a társművészetekkel

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása.
- Hangközök, hangsorok 7#, 7b előjegyzésig,
- Modális hangsorok; hangnemi rokonságok. Kvintkör.
- Akusztikus skála, egészhangú skála. Reihe, cluster.
- A különböző zenetörténelmi korok stílusjegyei és műfajai.
- Tájékozódás időrendben.
- Gregorián zene.
- Madrigál, motetta, mise.
- Versenymű. Kantáta, oratórium, passió.
- Szvit. Barokk táncjátékok.
- Preludium, fuga.
- Concertálás, concerto, concerto grosso.
- Cembalo, Fortepiano. Continuo.
- A XX. századi zenekar hangszerei.
- Folklorizmus, neoklasszicizmus.
- Tonalitás, atonalitás, politonalitás.
- Aranyfűzés.
- Tempó- és előadási jelzések a zenei anyaghoz kapcsolódóan

Ajánlott tananyag

Gregorián dallamok és reneszánsz kórusművek.

A barokk zene jellegzetes műfajai.

XX. századi hangszeres, zenekari és vokális művek elsősorban a magyar zeneművészetből.

Az alábbi művek, műfajok feldolgozása ajánlott:

- J. S. Bach: a–moll hegedűverseny,
- J. S. Bach: Kantáta részletek, passio részletek,
- J. S. Bach: egy teljes zenekari szvit.
- G. F. Händel: oratóriumrészletek.
- H. Purcell: Dido és Aeneas – részletek.
- Olasz és francia barokk szerzők művei.

Bartók Béla: Concerto,
 Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus,
 Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia, I. Sztravinszkij: Petruska, A. Honegger: Pacific 231,
 B. Britten: Variációk egy Purcell témára, Népdalfeldolgozások.
 Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
 Németh–Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
 Agócsy László: Szolfézs középfok (I–IV)
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 N. Harnoncourt: Zene mint párbeszéd (Monteverdi, Bach, Mozart)
 Szabolcsi Bence: A zenetörténete
 Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
 Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
 Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
 Kroó György: Bartók kalauz
 Kroó György: Bartók színpadi művei
 Breuer János Kodály kalauz
 Eöszé László: Kodály Zoltán
 Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
 J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
 Szemelvények a zenehallgatáshoz (Tankönyvkiadó)
 A zenehallgatási anyag partitúrái és szövegkönyvek.

Követelmény

Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 témát emlékezetből énekelni vagy hangszeren megszólaltatni.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Legyen képes Bartók Béla Concerto és Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus c. művét jellegzetes témák alapján felismerni.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit

- a gregorián dallamokat,
- a reneszánsz kórusműveket,
- a barokk szvitet,
- a prelúdiumot és fűgát,
- az oratóriumot.

Ismerje a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát, az atonalitás és a dodekafónia fogalmát.

Ismerje a zenetörténeti korokat és időrendi sorrendjüket.

Tudja az ismertebb zeneszerzőket, zeneműveket a megfelelő zenetörténeti korba helyezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert szerzők nevét és a művek címét.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

Az év végi vizsga anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a tanult metrumokat,
- a tanult ritmuselemeket és –képleteket, az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat.
- a dallamhangok szerepét (főhang, átmenőhang, váltóhang, késleltetés) – tudja ezeket zeneileg értelmezni.

Ismerje

- a hangközöket;
- a hangközfordítás elvét.
- a hármashangzatokat és fordításait;
- a dúr– és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatokat,
- a fő– és mellékhármashangzatokat,
- a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot (4#, 4b előjegyzésig),
- a hangzatok fűzésének elveit, első lépéseit – (I– IV– V fok).

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 4 #, 4 b előjegyzésig.

Ismerje

- a kvintkört,
- az öt– és hétfokú hangsorokat,
- a hangnemi rokonságokat.
- a funkciók,
- az alterációk szerepét.
- a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Ismerje

- a tonalitás felbomlásának elvét,
- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort.

Tudja ismereteit alkalmazni a készségfejlesztési és zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban.

Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit:

- a reneszánsz kórusműveket és táncokat,
- a barokk zene (concerto grosso, versenymű, szvit, prelúdium és fuga, oratórium, kantáta, opera),
- a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal)
- a romantika (dal, szimfonikus költemény, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
- a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,
- Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát,

– napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy alkotását.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni, a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni és társművészeti alkotásokhoz kötni. Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneismeret tantárgy

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre vonatkozóan (4–5 kérdés) pld.

– A hangnemi rokonságok felsorolása,

– Hármashangzat–fordítások felismerése kottaképről,

– Zárletelemzés kottakép alapján,

– Adott műrészlet kottaképe alapján a dallami jelenségek és a dallamhangok szerepének megjelölése W.A.Mozart : C–dúr szonatina II. tétel első nyolc ütem (fő– és átmenőhangok), L.v.Beethoven: Német tánc (C–dúr) első nyolc ütem, Hoffman V.: Szonatinagyűjtemény, Régi táncok gyermekeknek

2. Egy nagyobb lélegzetű bécsi klasszikus forma (szonáta forma, variációs forma, szimfónia) felépítésének ismertetése

3. Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások rendezése korok szerint

Felsorolás elsősorban a barokk és a XX. századi zene és néhány társművészeti alkotás köréből.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag előadása

Öt műzenei szemelvény, téma a tanult zenei korok anyagából előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal. (saját hangszerkíséret nem kötelező.)

A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.

A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása

A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.

A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus- és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyag bővítése a zenei alapkép kialakításához.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- Az alapfokon szerzett ismeretek, készségek elmélyítése, bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

- A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

1. témakör A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

- A modális hangsorok teljeskörű megismerése– éneklés, felépítés 4#, 4b előjegyzéssel.
- Modális fordulatok kiemelése, éneklése. Megfigyelése zenehallgatásban.

- Homofónia, polifónia, imitáció. Tonális, reális válasz.
- Polifonikus etűdök éneklése. Homofón és könnyű imitációs részletek feldolgozása.
- Kánonok éneklése.
- Kánonokból partitúra készítés, a harmóniai fordulatok megfigyelése.
- Rövid ritmus– és dallamkánon szerkesztésének kipróbálása.
- Korál feldolgozások többszólamú éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A harmóniai fordulatok kiemelése, éneklése, megfigyelése.
- A harmóniai elemzés alapjai: foksámok, jelzések. Számozott basszus.
- Hármashangzatok építése a dúr és moll hangsorok fokaira.
- Mixturák éneklése.
- A duett, tercett, kvartett megjelenése a drámai műfajokban.
- Dramaturgiai szerepük, zenei megfogalmazásuk.
- Egy–egy zenei kor stílusjegyeinek összefoglalása.
- Rövid zenei részletek lejegyzése.

2. témakör Táncok a zenében

- Az előző években megismert táncok jellemzőinek átvételése.
- Az ismeretek bővítése újabb táncformák jellegzetességeivel.
- Olvasás, zenei írás, memorizálás elsősorban a barokk táncok köréből.
- Ritmusok kiemelése, megszólaltatása (C. Debussy, M. Ravel, I. Sztravinszkij, Joplin műveiből).
- A harmóniák szerepének megfigyelése.
- Hangszerek, hangszercsoportok hangszínének megismerése. „Komoly zene” – „könnyű zene” – jazzművészet.
- A meghallgatott zeneművek témáiból válogatva memorizálás, zenei írás (abszolút rendszerbe helyezés).
- Stílusjegyek felismerése, megnevezése. Az anyaghoz kapcsolódó zenei kifejezések értelmezése.

Kapcsolat a társzművészetekkel

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társzművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

1. témakör. A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- orgánum énektechnika (Ars Antiqua, Párizs)
- hoquetus elv (Ars Nova, Machaut)
- gregorián, chanson cantus firmus (Németalföld)
- homofónia, polifónia (mise, motetta, madrigál)
- népének és harmonizációja (a choral J.S. Bach művészetében)
- fűgyszerkesztés, imitáció (dux–comes) művek J. S. Bachtól Kodály Zoltán művészetéig,
- duett, tercett, kvartett H. Purcelltól G. Verdi-ig
- kánonok válogatva Fornsete Nyárkánontól a XX. századi kánonokig,
- kórusművek a reneszánsztól napjainkig

2.a) témakör Táncok a zenében

- Műzenei táncok a középkortól a jazz elemek megjelenéséig: estampida, rondeau, pavane és gagliarda, menüett, sarabande, gigue, gavotte, ländler, polka, polonaise, mazurka, verbunkos táncok, csárdás.
 - A szimfóniák III. tétele: menüett, gavotte (J.Haydn, W.A.Mozart, Sz.Prokofjev).
 - A romantikus kisformák (F.Chopin).
 - A verbunkos (Liszt Ferenc rapszódái, Erkel Ferenc operái),
 - A jazz elemei, ragtime, cake-walk (C.Deussy, I.Sztravinszkij művei)
- b) szvit és rondó*
- Barokk szvittek (J.S.Bach, G. F.Händel, F.Couperin),
 - Bécsi klasszikus rondótételek, rondók,
 - Rondók, szvittek a romantikából és a XX.sz. zenéjéből (M. Muszorgszkij, M. Ravel, I.Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Ránki György, Szabó Ferenc)

Dobszay László A hangok világa VI. és Útmutató
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő-romantika és XX. század I.
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
 Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
 Németh– Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia
 Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
 Agócsy László Bach olvasókönyv
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
 Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
 H. Brown: A reneszánsz zenéje
 Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár
 J.S.Bach: Négyszólamú korálok
 Györfi István: Korálelemzések
 Bartha Dénes szerk. A zenetörténet antológiája
 Dobszay László: A magyar dal könyve
 Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
 Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II.(kottás)
 Kroó György: A hét zeneműve
 Szabolcsi Bence: A zene története

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
 Ismerje a többszólamúság megjelenési formáit, zenei jellemzőit a különböző zenei korokban.
 Tudjon énekléssel illetve éneklő társakkal (vagy hangszer segítségével) zeneileg pontosan megszólaltatni két szemelvényt a gregorián dallamok, két könnyű, rövid madrigált vagy részletet, két duettet a barokk, bécsi klasszikus vagy romantika köréből.
 Ismerjen a meghallgatott művekből 5–10 jellegzetes témát.
 Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
 Ismerje a klasszikus zeneművészet legismertebb táncformáit, jellegzetességeit, tudja zenei korokba helyezni.
 Ismerje a bécsi klasszikus szimfóniák III. tételének felépítését.
 Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettségét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

- A zenei műveltség bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korbá helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

A mise és requiem

- Gregorián dallamok éneklése. A latin szövegek megismerése.
- A zenei lejegyzés kialakulásának rövid összefoglalása.
- A szolmizáció eredete. A többszólamúság kezdetei.
- A zenei anyagból válogatva: éneklés, memorizálás, lejegyzés.
- A cantus firmus bemutatása. A zenei szerkesztési módok ismertetése.
- A reneszánsz művek harmóniáinak és zárlatainak megfigyelése, megszólaltatása.
- Korabeli kottakép, C–kulcsok bemutatása.
- A mise állandó részei.
- Mise a klasszikus, romantikus korból és a XX. századból.
- A requiem fogalma. Új misetételek.
- A hangzások megfigyelése, összehasonlítása. A zenei kifejezőkészség gazdagodásának megfigyelése, elemzése, okainak stílári és történelmi háttere.
- A Dies irae dallam éneklése, memorizálása, megfigyelése különböző művekben.
- A romantika és a XX. századi zene komponálási technikáinak megismerése, az alapfokon tanultak ismétlése, elmélyítése. (Tercrokonság, alteráció, a tonalitás, a forma felbomlása.)

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

- A barokk variációk.

- A basszus szólam kiemelése (éneklése, memorizálása) a passacaglia feldolgozása során.
- A bécsi klasszika zenei formáinak ismétlő rendszerezése (a szonáta–, a variációs–, a rondó– és a triós forma felépítése, tematikus anyagának ismerete).
- A variálás megismerése– variációs lehetőségek (ritmikai, dallami, harmónia.
- Maggiore, minore).
- A variáció kipróbálása rögtönzéssel.
- A témakörhöz kapcsolódó hangszerek megismerése– (történeti áttekintése).
- A kamarazene és néhány műfaja, hangszer összeállításai (a válogatott zeneművek alapján).
- A kvartettek, kvintettek előadói apparátusa– felépítése, tételrendje a klasszikus zenében.
- A romantikus karakterdarabok zenei kifejező eszközei: hangszín, dinamika, alterációk.
- Nemzeti táncok karakterének megfigyelése, jellemző ritmusainak kiemelése, hangoztatása – különleges hangsorok megfigyelése
- Témák éneklése, memorizálása, lejegyzése.
- A XX. század komponálási technikája. Hangsorformációk. Tonalitás, atonalitás.
- Témák megszólaltatása.
- A klasszikus zene, a „könnyű” zene és jazz kapcsolata.
- Klasszikus témák feldolgozásai e műfajokban. Jellegzetes hangszerek.

Kapcsolat a társművészetekkel:

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

a) A mise és requiem

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- Gregorián misék
- A Dies irae dallam és feldolgozásai (H.Berlioz, Liszt Ferenc, L.Dallapicolla)
- A cantus firmus szerepe (részletek G.Machaut, G. Dufay, Josquin des Pres, G.P.Palesztrina műveiből)
- Misék: J. S. Bach: h–moll mise (tételek válogatva) J. Haydn, W.A.Mozart, F.Schubert, Liszt Ferenc, I.Sztravinszkij műveiből részletek,
- Requiemek: W.A.Mozart, H.Berlioz, G.Verdi, J.Brahms, I.Sztravinszkij, B.Britten,
- Ligeti György kompozícióiból részletek.

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag (válogatva): a leggyakoribb zenei műformák, kisformák egy–egy hangszer irodalmában és a kamarazene körében.

Hangszeres művek:

- Orgonaművek: fuga, preludium, toccata, fantázia, passacaglia (elsősorban J.S. Bach művei),
- zongora darabok a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven szonáták,
- az etűd, prelűd, nocturne, mazurka, polonaise, rapszódia, bagatell (F.Chopin, Liszt Ferenc, Bartók Béla és más szerzők művei alapján),
- a XX. sz. szóló zongorairodalma (C.Debussy, Bartók Béla, A.Schönberg, A Webern, Kurtág György művei).

Kamarazene

- a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn vonósnégyes, W.A.Mozart: Fuvolanégyes, Klarinét kvintett, D–dúr oboanégyes, L. van Beethoven: Tavaszi szonáta, B–

dúr zongoratrió, gordonka–zongora szonáta, Esz–dúr oktett, F.Schubert A–dúr zongoraötös, d–moll vonósnégyes, J.Brahms Á–dúr hegedű–zongora szonáta– válogatva),
– a XX. századból (néhány mű vagy részlet kiválasztása O.Respighi: Dór kvartett, I.Sztravinszkij: A katona története (szvit), C.Debussy: Fekete–fehér (2 zongorára), M.Ravel: a–moll zongorahármas, D.Milhaud: Brazíliera (2 zongorára), Bartók Béla: Kontrasztok, Kodály Zoltán: Szonáta gordonkára és zongorára, Hidas Frigyes: Fúvósötös, Kurtág György: Nyolc duó hegedűre és cimbalomra).

Dobszay László: A hangok világa VI.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Németh–Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia

Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Tóth Dénes: Hangversenykalauz

Szabolcsi Bence: A zene története

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat

Babits Mihály fordításában Amor Sanctus (Középkori himnuszok latinul és magyarul)

Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig

Gonda János: Jazz

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.

Tudja énekléssel (vagy hangszer segítségével) a Dies irae dallamot (kotta nélkül), öt–tíz jellegzetes témát a megismert hangszeres vagy kamarazenei művek köréből stílusosan megszólaltatni.

Ismerje a meghallgatott zeneművek egy–egy jellegzetes témáját.

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Legyen képes dallami, harmóniai, formai ismeretek alapján zenei korba helyezni műveket.

Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).

Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
- A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei elemzési képesség kimunkálása.
- Az „értő” zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

- A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban II.

Oratórium, passió, kantáta (anthem)

- Az oratórium, a passió, a kantáta zenei jellemzőinek ismételése.
- Az anthem ismertetése.
- Az oratórikus művek témája (tartalmi), felépítése, zenei részei (recitativo, ária, arioso, kórustétel, turba, choral), szereplői, dramaturgiája.
- A művek dramaturgiája és a zenei részek közötti összefüggések bemutatása.
- Az előadói apparátusok a különféle zenei korokban.
- A kifejező eszközök gazdagodása a zenetörténeti korok egymásutánjában.

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal

- A concerto, concerto grosso a barokk korban. Felépítésük, tételtípusaik.
- A barokk zenekar. A szóló és tömbhangzás megfigyelése.
- A versenyművek kialakulása. A hangszerek fejlődése, új hangszerek megjelenése.
- A concerto grosso és a versenyművek közötti különbség megfigyelése.
- Versenyművek a klasszikus korban. Felépítésük. (A klasszikus formák ismételése)
- A versenyművek tartalmi, majd formai változásai a romantika és a XX. századi alkotásokban.
- A műfaj új lehetőségei (rapszódia, variáció sorozat, szimfónia–concerto).
- A hangrendszerek, harmóniák kiemelése a meghallgatott zeneművek elemzése során.
- A művek egy–egy témájának, részletének éneklése, memorizálása, lejegyzése.
- Ritmusok kiemelése, hangoztatása.
- Jellemző harmónia sorok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
- Harmóniai elemzés– (a csoport képességeitől függően).

Kapcsolat a társművészetekkel:

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban II.

Oratórium, passió, kantáta (anthem)

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag :

- A barokk kor kiemelkedő alkotásai (J.S.Bach . Karácsonyi oratórium, János vagy Máté passió, Parasztkantáta, Kávékantáta; Weinen klagen... vagy Wachet auf...; G.F.Händel: Messiás vagy Judás Makkabeus; Esterházy Pál: Harmonia Coelestis – c. művekből részletek.
- A bécsi klasszikus kor oratorikus művei (pl. J. Haydn Évszakok, Teremtés; W.A.Mozart: Exsultate, Jubilate, L.van Beethoven: Karfantázia)
- Romantikus alkotások (F.Mendelssohn: Éliás, G.Rossini: Stabat mater, Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendája),
- XX. századi alkotások (A.Schönberg: Egy varsói menekült, I.Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia, A.Honegger: Johanna a máglyán, C.Orff: Carmina burana, K. Pendrecki: Dies irae, Bartók Béla: Cantata profana, Kodály Zoltán: Budavári Te Deum, Farkas Ferenc:Cantus Pannonicus, Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger, Sugár Rezső: Hősi ének, Petrovics Emil: Jónás könyve részletek.)

5 témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- A concerto, concerto grosso, versenymű, szimfonia concertante műfajok jellemzői;
- A.Corelli (12 Concerto grosso), A. Vivaldi (A négy évszak, Blockflöteverseny), J.S.Bach (Brandenburgi verseny, cembaloverseny, a–moll hegedűverseny), G.F. Händel (F–dúr orgonaverseny), B. Marcello (oboaverseny),
- J. Haydn (Esz–dúr trombitaverseny, C–dúr gordonkaverseny), W.A.Mozart (Esz–dúr Szimfonia concertante, Á–dúr klarinétverseny, d–moll zongoraverseny, Á–dúr hegedűverseny, D–dúr fuvolaverseny) L.van Beethoven (Esz–dúr zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny)
- R.Schumann (a–moll zongoraverseny), F.Chopin (e–moll zongoraverseny),
- Liszt Ferenc (Esz–dúr zongoraverseny, Magyar fantázia), P.I.Csajkovszkij (b–moll zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny), A.Dvořák: h–moll gordonkaverseny,
- M.Ravel (G–dúr zongoraverseny), I.Sztravinszkij („Baseli Concerto”), G.Gershwin (Kék rapszódia), Sz.Prokofjev (Szimfónia–concerto), D.Sosztakovics (a–moll hegedűverseny), A.Hacsaturján (Zongoraverseny), Dohnányi Ernő (Változatok egy gyermekdalra),
- Bartók Béla (III. zongoraverseny), Járdányi Pál (Hárfaverseny), Kurtág György (Brácsaverseny) műveiből.

Agócsy László: Szolfézs középfok III–IV

Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Tóth Dénes: Hangversenykalauz

Szabolcsi Bence: A zene története
Várnai Péter: Oratóriumok könyve
Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
Tudjon két áriát (ária–részletet), két korált énekléssel, éneklőtársakkal megszólaltatni.
Tudjon idézni a megismert művekből 8–10 témát.
Ismerjen fel jellegzetes témák alapján néhány zeneművet.
Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszerait, harmóniai fordulatait.
Tudja a megismert zeneszerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiességét (a fontosabb évszámokkal).
Tudjon néhány társzművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a zenei alpműveltség kialakításához.
- A zenei műfajok alaposabb megismerése.
- A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
- Rendszerező ismételtes.
- A zenei elemzési képesség kibontakoztatása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag–képességfejlesztés

- A zenei készségek fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
- A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
- A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
- A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
- A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
- A megismert műfajok áttekintő ismételtes.

3. témakör: Vokális műfajok a zeneirodalomban III.

a) dal, dalciklus,

b) opera, zenedráma, balett

- A trubadurok, Minnesängerek szerepe, hangszereik ismertetése.
- A dal műfajának kialakulása.

- A barokk és klasszikus dal zenei jellemzői.
- A dalforma, strófikus szerkezet, átkomponált dal.
- A kísérő szólam dramaturgiai jelentősége.
- A romantikus dallamszövés és harmóniak megfigyelése.
- Az új modulációs irányokból a tercrokonság ismertetése.
- Dalciklus– dramaturgiai összefüggések bemutatása.
- A hangulatok, témák visszatérése a cikluson belül– megfigyelés, éneklés.
- Harmóniasorok feldolgozása, megszólaltatása hangszerrel is.

A XX. századi dalok stílusjegyei.

- A dalok szövege, prozódiaja. (Utalás az irodalmi alkotásokra).
- A mondanivaló és a zenei eszközök kapcsolata.
- A magyar népdal megjelenése a XX. századi magyar zeneszerzők alkotásaiban. (A magyar népdalstílusok összegező ismételése).

Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.

- Recitativók, áriák szerepe.

Mozgás, gesztus a zenében. A karakterek érzékelése a balettekben.

- A különböző népek táncai, valamint a korabeli táncok a balett színpadon.
- A ritmus, dallam megfigyelése– szimmetria, aszimmetria.
- A XX. századi balett. A szereplők jellemzése zenei témákkal.
- A zene és koreográfia összefüggése.

6. témakör Zenekari műfajok

- Az alapfokon tanult szonáta–, rondó– és variációs forma ismételése.
- A szonátarondó. A scherzo tétel.
- A bécsi klasszikus és a romantikus szimfónia felépítése (tételrend, tételtípusok).
- A stílári és formai jellemzők összefoglalása a hallgatott zenei anyag alapján.
- Átmenet a romantikába: a tételformák fellazulása, új hangzások megjelenése.
- A zenekari hangzás gazdagodása, új hangszerek megjelenése.

A XX századi zenekari művek effektusainak megfigyelése.

- Visszaútalás a klasszicizmusra– a neoklasszicizmus.
- A szimfonikus költemények zenei szerkezete.
- A programzene. Az irodalmi, képzőművészeti alkotások megjelenése a zeneművészetben.
- Humor a zenében.
- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

Kapcsolat a társzművészetekkel:

- A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
- Társzművészeti alkotások bemutatása.

Ajánlott tananyag

3. Vokális műfajok a zeneirodalomban III.

c) dal, dalciklus,

d) opera, zenedráma, balett

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag: dalok, dalciklusok

- A XIII. századi trubadur és minnesänger műdaloktól a XX. századi népdalfeldolgozásokig (a trubadúrok, trouvèrek, minnesängerek művészete (Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok).

- A klasszicizmus dalirodalma (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven dalok válogatva)
- A romantika dalainak, dalciklusainak megismertetése (elsősorban F.Schubert, R.Schumann ciklikus alkotásai).
- A XX. sz. dalirodalma G.Mahler, M.Ravel, B.Britten, A.Schönberg, W.Williams, Farkas Ferenc művei alapján.
- A magyar népdalok feldolgozásai Bartók Béla, Kodály Zoltán, Farkas Ferenc, Járdányi Pál műveiben .

opera, zenedráma, balett a barokk kortól napjainkig

C.Monteverdi, H.Purcell, W.Gluck, W.A.Mozart, L.van Beethoven, G.Verdi, R.Wagner, P.I.Csajkovszkij, I.Sztravinszkij, G.Gershwin, A.Berg, Erkel Ferenc, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Ránki György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor alkotásai.

6. Zenekari műfajok

Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

- A szimfónia J.Haydn-tól napjainkig (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven, F.Schubert, R.Schumann, F.Mendelssohn, Liszt Ferenc, A.Dvořak, P.I.Csajkovszkij, G.Mahler, P.Hindemith, A.Honegger, Sz.Prokofjev, D.Sosztakovics művei.
- A szimfonikus költemény (tematika szerint csoportosítva); – irodalmi ihletésű (Liszt Ferenc, R.Strauss); – tájleíró jellegű (B.Smetana, A.Borodin, J.Sibelius); – mese ihletésű (Sz.Prokofjev)
- Zenekari művek a XX. századból (C.Debussy: A tenger, Kodály Zoltán: Páva variációk, Bartók Béla: Táncszvit)

Dobszay László: A hangok világa IV–V–VI. kötet.

Agócsy László: Szolfézs középfok IV.

Nógrádi –Németh –Puster: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz

Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk

Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika

Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század

Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.

Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai

Kodály Zoltán– Vargyas L: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Tóth Dénes: Hangversenykalauz

Szabolcsi Bence: A zene története

Króó György szerk. Miért szép századunk zenéje?

Króó György szerk. A hét zeneműve sorozat

Balassa– Gál: Operakalauz (kottás)

Ballettek könyve

Követelmény

Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.

Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.

Tudjon három–három klasszikus és romantikus dalt zeneileg stílusosan előadni.

Tudjon legalább öt klasszikus témát kotta nélkül énekelni (vagy hangszeren megszólaltatni).

Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.

Ismerje fel a zeneműveket a jellegzetes témák alapján.

Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait, stiláris jellemzőit.

Tudja a megismert zeneszerzők munkásságát zenei korokhoz kapcsolni.

Tudja a szerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.

Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiességét (a fontosabb évszámokkal).

Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
- Ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Ismerje a tanuló

- a tanult metrumokat (beleértve az aszimmetrikus metrumokat is),
- a tanult ritmuselemeket és – képleteket.
- a dallamhangok szerepét – tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, beugró váltóhang, késleltetés, előlegezés).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban: ismerje az oktávon túli hangközöket, a hangközök sajátosságait.

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b előjegyzésig.

Ismerje

- a kvintkört,
- az öt- és hétfokú hangsorokat,
- a hangnemi rokonságokat.

Ismerje a XX. századi zenében használatos főbb hangrendszereket.

Ismerje a dúr és mollhangsor hangjaira építhető szeptimhangzatokat, a dominánsszeptim hangzat fordításait.

Ismerje a hangzatok fűzésének elveit,

- a zárlattípusokat,
- a funkciók,
- az alterációk szerepét.
- a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát, ismerje fel ezeket kottakép alapján.
- a tercrokonság fogalmát,
- a tonalitások különféle típusait,
- a zenei szerkesztésmódokat.

Ismerje a főbb zenetörténelmi korok stiláris jellemzőit, a stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellegzetességeit.

Ismerje a

- középkor gregorián zene, mise
- a reneszánsz kórusművek és hangszeres zene,

- a barokk zene (concerto grosso, versenyművek, szvit, prelúdium és fuga, oratórium, kantáta, passió, opera, hangszeres műfajok),
- a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal, egyházi műfajok)
- a romantika (dal, szimfonikus költemény, szimfónia, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.

Legyen ismerete a XX. századi zene egészéről, kiemelkedő alkotó egyéniségeiről, műalkotásairól, irányzatairól,

- a népzenei és műzenei hagyományokhoz való viszonyáról.

Ismerje Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, alkotásait – valamint napjaink kiváló zeneszerzőinek egy-egy művét.

Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni.

- a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Legyen képes

- az elsajátított zenei fogalmakat szakszerűen használni,
- zenei megfigyeléseit rendszerezni,
- zenetörténeti összefüggésekben tájékozódni,
- a zenei alkotások és a társművészetek kapcsolatait felismerni.

Tudja ismereteit alkalmazni az öntevékeny zenehallgatás során is.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneismeret

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Bécsi klasszikus mű elemzése hallás és kottakép alapján

A tanuló a mű kottáját kézhez kapja. (Ajánlott egy zongorára írt triós vagy variációs forma – a kottán a mű szerzője és címe ne legyen feltüntetve).

Feladatok:

- A zenei korszak megjelölése– esetleg a szerző megnevezése,
- A hangnem megállapítása, a hangnemi folyamatok vizsgálata.
- A műben megfigyelt ritmikai, dallami jelenségek felsorolása,
- A funkciós és harmóniai jellegzetességek megjelölése– zárások elemzése.

2. Teszt kérdések zenei ismeretekből (5–6 kérdés) pld.

- Soroljon fel a barokk korszak stílusjegyeiből legalább hármat!
- Ismertesse a klasszikus szimfónia tételrendjét!
- Soroljon fel XX. századi skála–formációkat!

- Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások egymáshoz rendezése.
 - Három jellegzetes zenei téma felismerése kottakép alapján.
 - Három jellegzetes ritmus felismerése (teljes) kottakép alapján (pl. bolero, mazurka, verbunkos stb.)
- Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag előadása

- Öt műzenei szemelvény (szabadon válogatva a tanult zenei korok anyagából) előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal.
- A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
- A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása

- A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdésekre válaszol.
- A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus- és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetisége, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társzművészeire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társzművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Bevezetés a zenetörténetbe

1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:

- a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma;
- fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei;
- a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában;
- a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége””, a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós” mikro–dallamok);
- az emberi zene eredetheipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.

2. A természeti népek zenéje:

- a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.);
- az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák;
- a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinató stb.);

– az ősi hangszerek.

Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az előzővel.

3. A hangrendszerek kialakulása:

– a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, előzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:

– a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:

– a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;

– a szolmizáció keletkezése;

– a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèerek;

– a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai);

– ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:

– a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század);

– a homofónia és polifónia fogalma;

– egyházi műfajok: mise, motetta;

– Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);

– a klasszikus vokálpolyfónia (Palestrina és Lassus – 16. század);

– világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;

– hangszerezés: táncok, táncpárok, vokális művek hangszerezés átiratai, az önálló hangszerezés műfajainak kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);

– a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750-ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Régi muzsika kertje. Kétezre év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.

Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.

Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.

Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.

Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Követelmény

– Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A barokk stílus kialakulása, jellemzői:

- a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
- Monteverdi – opera és madrigál;
- Schütz – német egyházi zene a 17. században;
- Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
- Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
- Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.);
- Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz” billentyűs zene a barokk korszakban;
- Telemann – „Tafelmusik” – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.

A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta-típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fuga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

Bach és Händel művészete

1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:

- vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formátípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.);
- a korál szerepe Bach műveiben;
- hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fuga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:

- operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése),
- szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek.

A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.

Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

Lise, G. – E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Wolff, Christoph: A Bach-család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.

Követelmény

A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.

Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társzművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

1. Írásbeli vizsga

A vizsga feladatait (A, vagy B) az iskola választhatja ki, illetve a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A). Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stílári jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társzművészeti alkotásainak köréből választódjon.

Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

B.) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fuga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.

– Egy – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).

Szóbeli vizsga

A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti,

stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.

Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.

(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Átmenet a barokk és klasszika között:

- az „érzelmes” (C.Ph.E.Bach), a „gálás” (J.Chr.Bach) stílus;
- a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.

A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stílárís, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:

- Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform”);
- Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
- Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);

– Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:

– periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;

– vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.

A klasszikus zene stílári egységén belül az egyes mesterek műveinek stílári vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei

Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.

Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.

Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.

Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.

Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960

Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.

Követelmény

A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A romantika zenéje:

– a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;

– stílári és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;

– a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;

– természeti élmények a romantikus zenében;

– az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszeres zenében);

Új műfajok:

– a romantikus „karakterdarab”,

– a dal 19. századi virágzása,

– a programszimfónia, szimfonikus költemény;

A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);

Nemzeti stílusok kialakulása:

– Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai,

– a német és francia romantika;

– a magyar nemzeti stílus: a verbunkos;

– a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;

A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:

– a virtuozitás,

– rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;

A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;

Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:

Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;

Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;

Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentivánéji álom;

Berlioz: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;

Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézok, mazurkák);

Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;

Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;

Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;

Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;

Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.

Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.

Schubert kalauz. (Szerkesztette Gábor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.

Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.

Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.

Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.

Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.

Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

Követelmény

A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.

Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

Zenei ismeretek átadása – Tananyag

Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:

- a 19 századi olasz opera;
- jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus;
- Verdi és Puccini művészete;
- Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma-konceptió: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum–technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében;
- Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;
- a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:

- A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
- Debussy, Ravel, Satie,
- Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
- Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,
- Janáček;
- a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
- a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stílári gyökerei);
- a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);

– az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

Ajánlott tananyag

Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.

Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.

Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.

Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.

Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.

Követelmény

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Bartók és Kodály életművének megismerése.

Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

Zenei ismeretek átadása – tananyag

Bartók és Kodály művészete:

– életpályáik ismertetése;

– a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzene kutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái;

– legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:

– Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:

– Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;

– a 70–80-as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sály László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;

– John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;

– a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

Ajánlott tananyag

Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
 Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
 Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
 Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
 Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
 Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
 Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
 Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
 Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
 Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
 White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
 White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
 Szöllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.

Követelmény

Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

Év végi vizsga ajánlott anyaga

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stílári jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
- Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.
- A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga

– A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.

A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,

– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó)

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEELMÉLET

A zeneelmélet–tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.

Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra készítve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokon (pl. 13–14 évesen) „stílustiszta” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészszárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet–tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképeséget,
- a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),

- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve
- az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- a funkciós zenei hallás kialakítása,
- a bécsi klasszikus zene formatani feldolgozása
- a zeneelmélet általános szabályainak elsajátítása

Ajánlott tananyag

Felhangok, felhangsor.

Hármashangzatok:

- felépítésük (alaphang – terchang – kvinthang),
- elhelyezkedésük a skálában,
- skálafokok, tonális funkciók 7#, 7b előjegyzésig, dúrban, mollban.

Hármashangzat-fordítások (alap – szext – kvartszext).

Négyszólamúság:

- szűk fekvés,
- tág fekvés,
- alaphang-kettőzés,
- szólamok megnevezése.

A szólamvezetés alapszabályai.

Kadenciális lépések (7#, 7b előjegyzésig, dúrban és mollban):

- autentikus (I–IV, V–I),
- plagális (I–V, IV–I),
- összetett autentikus (I–IV–V–I),
- kibővített összetett (I–V–I–IV–V–I).

Zárlati domináns: I_4^6 (V, V7, V87)

Alapfogalmak:

- hang, zörej,
- motívum, frázis.

Szekvencia, variálás.

A zenei mondat.

A periódus (előtag–utótag, egész zárlat–félzárlat).

Rendhagyó periódus és zenei mondat (terjedelmi, tagoltsági és hangnemi változatok).

A két- és háromtagúság főbb változatai.

Követelmény

Tudjon a tanuló a négyszólamúságban tájékozódni, egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.

Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.

Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Összetett autentikus kadencia zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Részletes harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az előző évre épülve a funkciós zenei hallás tovább fejlesztése.
- A bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának további megismerése. (menüett, variáció)
- Tájékozódás az adott zenei anyagban diktálás után. (írás, hallás, zongorázás)

Ajánlott tananyag

- a mellékhármasok,
- a dominánsszeptim (D7);
- triós forma (menüett),
- variációs forma.

Funkciórend a bécsi klasszikus zenében (autentikus és plagális lépések; kadenciális, szomszédos, tercrokon, kadenciális féllépés).

- A mellékhármasok funkciói.
- Az V–VI. és a VI–V. fok kötései.
- Alaphármasok fűzése (dúrban és mollban, 7#, 7b előjegyzésig).

Szekvenciák:

- autentikus: I–IV–II–V–III–VI + kadencia,
- plagális: I–V–VI–III–IV–I–II–VI + kadencia.

A négyeshangzat: a dominánsszeptim:

- teljes D7 (oldás I-re vagy VI-ra),
- hiányos D7 (S funkció után).

A triós forma a bécsi klasszikus zenében (menüett).

A variáció (kötött, karakter, figurális, szabad).

Követelmény

Tudjon a tanuló egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.

Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.

Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (pl. autentikus és plagális szekvenciák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat foks számokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4b előjegyzésig).

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli és szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az alábbiak alapján az iskola állítja össze, vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneelmélet

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.

Szóbeli vizsga

- Mintapélda zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése

Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)

Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.

A tanult formai ismeretek alkalmazása.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

A továbbképző osztályok tanulói egyéb irányú tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, vagy olyan műfajban (pl. jazz zene) tanulják hangszerüket, melynek tanulását hatékonyan egészíti ki a zeneelmélet.

Fejlesztési feladatok

- A reneszánsz modális harmóniai fordulatok (motetták alapján), a barokk polifon szerkesztésmódok (Bach–invenciók és –fűgák alapján) megismerése, feldolgozása.
- A zenei alkotóképesség és szintetizáló képesség fejlesztése.

Ajánlott tananyag

- alaphármasok szext és kvart–szext fordításai dúrban–mollban, lehetséges kötéseik, kapcsolataik
- négyes hangzatok (II7, V7)
- a reneszánsz és barokk stíluskörhöz tartozó szerkesztési formák: homofon, polifon (kánon, imitáció, fűga) stb.
- a tanult stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres műfajok ismerete: gregorián, orgánum, kánon, trubadúr ének, motetta, zsoltár, korál, madrigál, kantáta, mise, oratórium, opera, passió, concerto grosso, prelúdium, fűga, szvit – Josquin, Palestrina, Lassus, Purcell, Lully, Monteverdi, Corelli, Vivaldi, D.Scarlatti, J.S.Bach, G.F.Händel művein keresztül

Követelmény

Tudjon a tanuló tájékozódni hallás után a reneszánsz és barokk stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.

Tudjon a tanuló kottából modális harmóniákat, reneszánsz és barokk zenei formákat részletesen elemezni.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákon zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (plagális szekvenciák, modális példák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- a diatonikus összhangzattan,
- egy–egy jellegzetes alteráció a stíluskörön belül,
- a bécsi klasszikus stílus körhöz tartozó formatani ismeretek

Ajánlott tananyag

- négyeshangzatok és fordításaik, szeptim szekvenciák,

- szubdomináns alterációk (nápolyi szext, mollbeli IV. fok, stb)
- a szűkített IV. fokú szeptim
- a szubdomináns alterációk helye és feladata a zárlatban
- mellékdomináns: I7, II7
- hangnemi kitérés, moduláció, +1, –1 kivítkör, a váltódomináns
- a késleltetés helye és szerepe a bécsi klasszikus zenében
- a bécsi klasszikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek: motívum, frázis, zenei mondat, periódus (előtag–utótag, fél és egész zárlat), két és háromtagú formák, strófikus dal, dalforma, szonáta, variáció, szimfónia pl. Haydn, Mozart, Beethoven művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódni a bécsi klasszikus stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.

Kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim és alterált hangzatokkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- a romantikus kis formák feldolgozása elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül

Ajánlott tananyag

- további alterációk a szubdominánsokon (bő – terckvart, bő – szext, bő – kvintszept,) a bő kvintes akkordok és vonzataik
- mellékdominánsok valamennyi fokon és vonzataik
- modulációk távolabbi hangnemekben (diatonikus, enharmónikus stb.)
- a romantikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek pl. Schubert, Schumann, Liszt, művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódni a romantikus (korai és késői) stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.

Részletesen elemezni, kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim hangzatokkal, alterált is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A XX. század alapvető zenei irányzatainak megismerése.
- Az eddig tanult zenei anyag készség szintű alkalmazása

Ajánlott tananyag

- a nónakkordok
- a moduláció és a hangnemek kezelése a XX. sz. elején
- késleltetések, alterációk szokatlan módjai
- a harmóniai vonzások átalakulása, átalakítása
- az eddig tanult zenei anyag készség szintű alkalmazása
- a XX. századi stíluskörhöz tartozó formatani és harmóniai ismeretek pl. Debussy, Liszt, Puccini, a 2. bécsi iskola, Bartók és Kodály művein keresztül.

Követelmény

Tájékozódjon a tanult XX. századi stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.

Tudja részletesen elemezni kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.

A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (késleltetésekkel, alterációkkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

További ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül

- Bárdos L.: Hangzatgyakorló I–II. (EMB Z. 60095/1–2.)
- Dobszay L.: A hangok világa V–VI. (EMB Z. 6458–6459)
- Dobszay L.: Mozart–album hegedűsöknek (EMB Z. 4726, 5946)
- Frank O.: Hangzó zeneelmélet (TK ISBN 963 18, 2378 4)
- Gárdonyi Z.: Elemző formatan (EMB Z. 3995)
- Kesztlér L.: Összhangzattan (EMB Z. 1184)
- Ligeti Gy.: Klasszikus összhangzattan (Zeneműkiadó Bp. 1954.)
- Ligeti Gy.: A klasszikus harmóniarend I–II. (Zeneműkiadó Bp. (Hármas-, négyeshangzatok) 1956.)
- Pálfalvi J.: Bach Brandenburgi versenyei (EMB Z. 5971)
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai (EMB Z. 6248)
- Weiner L.: A hangszeres zene formái (EMB Z. 1082)
- Weiner L.: Az összhangzattan előkészítő Iskolája (EMB Z. 1104)

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,

– fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámmokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

A tanuló ismerje meg

- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach–invenciók és –fűgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy–egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes

- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniakat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja

- alkalmazni a zenelmélet tárgyban szerzett (formai, harmóniai, dallami) ismereteit az új, vagy a tanult hangszeres darabok elemzése során.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli és szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola állítja össze a feladatok alapján vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneelmélet tantárgy

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk és tág fekvésben.

Szóbeli vizsga

- minta példa zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

A vizsga értékelése

Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)

Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.

A tanult formai ismeretek alkalmazása.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jól hangolt zongora,

Tábla (ötvonalas és sima),

Jó minőségű audio– és videoberendezés,

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó– és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző– és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulóknak az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.

A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok

- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.

- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két-, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyzólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása.
- kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín–kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangzás megteremtése.

Követelmény

A kórus

- tudjon a kórusvezetővel együttműködni
- a dallamot a vezénnyelssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni.
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

Ajánlott tananyag

Agócsy – Irsai: Énekeljünk–muzsikáljunk
 Ars musica kötetek (Möseler Verlag Wolfenbüttel und Zürich) M52031–52035
 Bartók Béla kórusművei (27 egyneműkar)
 Bárdos Lajos: 20 és 40 egyneműkar
 Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–IV.
 Bárdos Lajos: Vegyeskarok
 B. Horváth Andrea: Ünnepeljünk! (Nemzeti Tankönyvkiadó)
 Botka Valéria – Csányi László: Gyermekkarok I–IV.
 Chor Aktuell – Ein Chorbuch für Gymnasien (Gustav Bosse Verlag 1983)
 Csányi László: Gyermekkórusok kótáskönyve
 Egyházi karénekeskönyv I–II. (Kiadja: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya)
 Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis
 Forrai Miklós: Duettek I–II.
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 Gastoldi: 3 balletti
 Kánongyűjtemények: 25 angol kánon
 Bárdos: 77 kánon
 Haydn: Kánonok
 Mozart: 30 kánon
 Péter József: 165 kánon
 Kerényi M. György: Énekiskola – Társasének IV.
 Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica I–IV.
 Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
 Kodály Zoltán: Vegyeskarok
 Liber usualis (gregorián dallamok gyűjteménye)
 Mozart: 6 noktürn
 Nádasdy Kálmán: Társas énekek

Schola cantorum I–XIII. (Fodor Ákos)
Szőnyi E.: Biciniumok

Kardos Pál: Kórusnevelés, kórushangzás
Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
Párkai István: Modern kórusetűdök

Követelmények a program elvégzése után

A *kórus* legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre” énekelni.

A *tanuló* ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási készséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.

Ötvonalas tábla.

Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audióvizuális eszközök.

Metronóm, hangvilla, kottaállvány.

Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

Iskolaváltás, tanuló átvételének szabályi

Iskolaváltás tanuló részéről történő kezdeményezését írásban kell az iskola igazgatójánál kezdeményezni. A megkeresés kell, hogy tartalmazza a tanuló személyes adatait, korábbi alapfokú művészetoktatásban teljesített tanulmányit igazoló bizonyítványkönyvet, iskolaváltás indoklását. Ennek elbírálásában a felvétellel kapcsolatos szabályok kerülnek alkalmazásra.

Az iskola igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. Az iskola igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indokolással, a

fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással, továbbá átvétel esetén az előző iskola igazgatóját is. Az iskola igazgatója a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, a határidő-számítás, a mulasztás elbírására és a kérelem benyújtásával kapcsolatos eljárás során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A tanulók a jelentkezési lap kitöltésekor jelölik meg a választott főtárgyat, amit a szülő / tanuló aláírásával igazol.

Tanév elején, tanév közben a szülő, nagykorú növendék esetén a tanuló, írásban kérheti az igazgatótól a főtárgy, választható tárgy módosítását, melyet az igazgató a tanuló képességeinek, az iskola helyi tantervének és a költségvetési lehetőségek figyelembevételével engedélyez.

Amennyiben ugyanazon a tanszakon, vagy tantárgy oktatásában több pedagógus is részt vesz, a szülő/tanuló kérheti a választása szerinti pedagógus tanóráin való részvételt. Ennek engedélyezését az igazgató látja el, a csoportszervezési, a pedagógus óraszámának és a tanórák szervezési szempontjainak figyelembevételével.

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama

A balett tantárgy követelményeit kiegészíti az iskola a moderntánc követelményrendszerével, mely tartalmazza a musical, mint műfaj elsajátításának alapjait. Az iskola a választható tantárgyi időkeret terhére, - mint fakultáció – ad lehetőséget a tanulók számára a musical műfaj jellegzetességeinek elsajátítására.

Musical fakultáció tananyaga

A musical műfaj a legösszetettebb, legtöbb különböző stílust egyesítő és a legváltozatosabb táncudást igénylő műfaj. A musical világa magába foglalja azt a rengeteg tánc és énekstílust, amit a színházak és a filmek az elmúlt 100 évben meg- és bemutattak nekünk. A musical-nek nincsenek szigorúan meghatározott formai vagy műfaji szabályai. Egy táncművésznek, aki ebben a széles palettájú világban akar érvényesülni, rengeteg táncstílust kell elsajátítania.

A musicalnek, mint oktatási formának pontosan olyan összetettnek, sokoldalúnak és változatosnak kell lennie, mint magának a műfajnak. Összetettnek az egyes műfajok alapjainak betanításában, sokoldalúnak a stílusjegyek átadásában és változatosnak a megalkotott koreográfiák színpadra tételében. Minél átfogóbb a musical műfaj oktatása egy

tánciskolában, annál több sikeres és felkészült táncművész kerülhet ki a világot jelentő deszkákra és válhat sikeres előadóművésszé.

Ak1:

szeptember-október

Az első évfolyam musical oktatása szorosan összefonódik a kezdő balett oktatás folyamatával. Az első két hónapban felmérjük a gyerekek hozott mozgáskultúráját és arra építjük fel az órák lépésanyagát. Olyan zenéket választunk, melyeket a gyermekek ismernek és szeretnek. Ezek leginkább mesék, rajzfilmek betétdalai, amit tudnak énekelni és a mondanivalóval is tudnak azonosulni, így könnyebb megszerettetni velük ezt a stílust. A lépéseknek egyszerű ritmusúaknak, forgás és ugrástechnikát minimálisan magába foglalónak, valamint játékosan elsajátíthatónak kell lenniük.

november-január

Maximum 2 perces koreográfia betanulása. Olyan zenékkal, amelyek közel állnak a gyermekekhez, ismerik, értik a történetét és könnyen követhetik a ritmusát. A koreográfiát a zene mondanivalójára kell készíteni így azt a gyermekek nem csak eltáncolhatják, hanem fejlesztve az előadói készségeiket, elő is adhatják a történetet.

Koreográfia betanulása, gyakorlása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítés történik ezekben a hónapokban.

február-április

Folytatva az első félév tanulási módszerét újabb és nehezebb lépésanyagokkal ismertetjük meg a gyermekeket. Zenei repertoárunkat bővíthetjük már nehezebb ritmusokat magába foglaló művekkel is, amik segítenek a bonyolultabb dinamikájú lépések elsajátításában. Tananyagunk a balettra épülve bővíthet különböző forgás és ugrástechnikai elemekkel.

május- június

Maximum 2 perces összetett koreográfia betanulása. A koreografálni a zene mondanivalójára kell, így azt a gyermekek nem csak eltáncolhatják, hanem fejlesztve az előadói készségeiket, elő is adhatják azt.

Koreográfia betanulása, gyakorlása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak2:

szeptember-november

A második évfolyam tananyaga szorosan kapcsolódik az első évfolyaméhoz. A lépésanyagok tanulása összefonódik a balett oktatás második évfolyamának tananyagával. A lépésanyagokban megjelennek újabb és nehezebb forgás és ugrás elemek, kombinálva a biztosabb testtudatot adó tánctechnikával. Egyre több kombinációs ritmusgyakorlatot kell a napi próbákba belevinni, együttműködve a néptánc technikai órákkal.

december-január

Maximum 2 perces koreográfia betanulása. Ismert zenét kell választanunk, ami közel áll a gyermekekhez, értik a történetét és könnyen követhetik a ritmusát. A koreográfiát a zene mondanivalójára kell készíteni, így azt a gyermekek nem csak eltáncolhatják, hanem fejlesztve az előadói készségeiket, elő is adhatják a történetet.

Koreográfia betanulása, gyakorlása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

A második évfolyam tananyagában megjelennek a színpadi musicalek. Az iskola repertoárjában szereplő *Bogármese* és *Guliver* című mese musicalek lépésanyagai az irányadóak. Nem csak a koreográfiák alaplépéseinek megtanulása és stílusának elsajátítása a cél, hanem az előadasmódok csiszolása is elsődleges célpont. Az órákon döntő fontosságúak a testnek, mint kifejező eszköznek tökéletesítése.

május-június

A repertoáron belül egy tetszőleges, maximum 3 perces koreográfia kiválasztása, tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak3:

szeptember-november

A harmadik évfolyamokban megjelennek az iskola repertoárjában szereplő, nagyobb képzettséget igénylő musicalek, mint a *Pán Péter*, *Diótörő*. A két musical gyerektáncosai már magas ritmikai tudással, technikai alapokkal és színészi előadasmóddal rendelkeznek. A harmadik évfolyam musical oktatásának ezekhez a technikai igényekhez kell alkalmazkodnia. A tematika úgy vannak felépítve a fent megnevezett koreográfiák lépésanyagából, hogy ezt a tudásanyagot a gyermekek tökéletesen magukévá tudják tenni.

december-január

A repertoáron belül egy tetszőleges, maximum 3 perces koreográfia kiválasztása, tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Az évfolyam oktatása a páros táncok elsajátításával bővül. A lépésanyagban elsődleges fontosságú a társhoz való viszony kialakítása, a két ember közötti összhang megtanulása és egymás energiájának megérezése és felhasználása. A párként együtt való mozgás, odafigyelés és segítség tökéletesítése a cél.

május- június

A repertoáron belül egy tetszőleges páros tánc, maximum 3 perces koreográfia kiválasztása, betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak4:

szeptember-november

A 60-70-es évek siker musicaljein keresztül, úgymint a West Side Story, Hair, Jézus Krisztus szupersztár, a hasonló stílusú, jazz alapokkal teletűzdelt táncstílus megtanítása. Az alaplépések betanítása, forgástechnikák gyakorlása, kisebb koreográfiák elsajátítása és a színészi előadással való megismertetés az első 3 hónap anyaga.

december- január

Az addig elsajátított műfajok ötvözése egy 3 perces koreográfiában. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Folytatva az előző félév anyagát, maradunk a 70-es éveknél és egy új műfajnál, amelynek legjelentősebb filmjei a *Grease*, *Hajlakk és a Footloose*. Történeteikkel és témáikkal tökéletesen tud ez a korosztály azonosulni. Az első 3 hónapban a csak látszólag könnyed, de technikailag nagyobb tudást igénylő stílusjegyek elsajátítása. A műfaj sok versenytáncos és akrobatikus elemet ötvöz magába. Az alaplépések elsajátítása mellett a stílus előadásmódját is hozzá kell kapcsolni a tananyaghoz.

május- június

Az addig elsajátított műfajok ötvözése egy 3 perces koreográfiában. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak5:

szeptember-november

Ismerkedés [Andrew Lloyd Webber](#) musicaljeivel: *Macskák*, *József és a színes szélesvásznú álomkabát*, *Starlight Express*, *Volt egyszer egy csapat*. Ezek a musicalek magas fokú balett és modern tánc alapokra épülnek. Az első 3 hónapban technikai alapok segítségével, a nehéz lépésanyagok, forgástechnikák és előadásmódok elsajátítása.

december- január

Az addig elsajátított táncokból egy kiválasztása, a tanulók felkészültségéhez mérten. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Ismerkedés Bob Fosse rendező-koreográfus darabjaival: *Cabaret*, *Chicago*, *Sweet Charity*, *All That Jazz*. Az első 3 hónapban ennek az igen nehéz műfaj stílusjegyeinek tökéletes elsajátítása. A stílus összes jellegzetességeinek pontos betanítása.

május- június

Az addig elsajátított táncokból egy kiválasztása, a tanulók felkészültségéhez mérten. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak6:

szeptember-november

Az intézmény nagy repertoárjainak betanulása. Az iskola tanulói szervesen részt vesznek a hivatásos táncosokból álló együttes színpadi repertoárjaiban. Míg az alsóbb évfolyamok a tánc darabok gyermek táncait tanulhatják meg, addig a hatodik évfolyamtól a tanulók már tánckari feladatokat láthatnak el a színpadi produkciókon belül. Az első három hónapban megtanulják a *Pán Péter*, *Bogármese* és a *Diótörő* című musical teljes tánckari anyagát.

december- január

Ezekben a hónapokban részvétel az előadásokon.

Januárban az addig elsajátított koreográfiákból egy kiválasztása, a tanulók felkészültségéhez mérten. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Ismerkedés az improvizáció művészetével. A tanár által kiválasztott stílusanyag megtanulása, gyakorlása. Három hónap folyamatos gyakorlás után a diáknak egy tetszőlegesen kiválasztott zenére az adott stíusból egy percen keresztül improvizálnia kell. Ez fejleszti a táncos önkifejezését, engedi érvényesülni az egyéniségét és magabiztosabbá teszi a mozgásvilágát.

május- június

Az addig elsajátított műfajok ötvözése egy 3 perces koreográfiában. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak7:

szeptember-november

Belekóstolás a revü és a XX. század népszerű táncainak műfajába. Ezen belül a klasszikusnak számító *Kán- Kán, a Charleston, a Country* jellegzetességeinek és technikáinak elsajátítása. A stílusokhoz tartozó magas szintű forgástechnikák megtanulása, a test lazaságának maximalizálása és látványos akrobatikus elemeinek betanulása a cél.

december- január

Egy, a tanulók felkészültségének megfelelő műfaj kiválasztása, megkoreografálása. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Folytatva a szuggesztív stílusok sorát, a *latin amerikai táncok* megismertetése a következő feladat. A versenytáncos alapokat felhasználva egy sokkal látványosabb, érzelemdúsabb, technikai virtuozításokkal teletűzdelt világot sajátíthatnak el a növendékek. Felhasználva a repertoárból a *Tam Tangó* című táncelőadást, egy 10 perces összefüggő táncösszeállítást tanulhatnak be a darabból.

május- június

A legjobban elsajátított koreográfia kiválasztása. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak8:

szeptember-november

A legszélesebb körben használt stílus, a mai musicalekben, filmekben és videoklipekben használt táncműfajok elsajátítása. Itt ötvözve van a *klasszikus jazz, a modern jazz, a hip-hop, a break, a streetdance* és még rengeteg egyéni stílus. Ezeknek a stílusoknak nincs egy egységes meghatározó jellemzője, mert nagyban függ az adott koreográfus ízlésétől és egyéniségétől. Ebben a félévben ez az óraadó tanár ízlését követi. Látványos akrobatikus elemek betanulása, rengeteg földelem megtanulása és magas technika ügyességet igénylő páros vagy csoportos tánc trükkök elsajátítása a cél.

december- január

Egy, a tanulók felkészültségének megfelelő műfaj kiválasztása, megkoreografálása. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

A tanulók által javasolt, egy magyar és egy külföldi zenei előadó dalainak táncbeli feldolgozása. Ebben a három hónapban a diák és a tanár közösen jelöli ki a zenékhez kapcsolódó tánc stílusát, részt vesz a koreografálási folyamatban, egyénileg és közösen dolgozza fel a zenék mondanivalójának mozgásvilágba való áttételét. Ezáltal fejlődik a tanuló saját, egyéni kifejezőmódja, rálátása lesz az alkotás folyamatára és megtalálja a saját útját a közönség felé.

május- június

Egy közösen elkészített koreográfia kiválasztása. A koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak9:

szeptember-november

Az elmúlt 8 év anyagainak ismétlése egy magasabb fokú szinten. Az adott stílusokból a legnehezebb és legtechnikásabb koreográfiákon keresztül a stílusok tökéletesítése.

december- január

Egy koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Az elmúlt 8 év anyagainak ismétlése egy magasabb fokú szinten. Az adott stílusokból a legnehezebb és legtechnikásabb koreográfiákon keresztül a stílusok tökéletesítése.

május- június

Egy koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag az év végi színpadi vizsgára való felkészítése.

Ak10:

szeptember-november

Az elmúlt 8 év anyagainak átfogó ismételése egy az eddigi évfolyamokhoz képest magasabb szinten. Az adott tánc stílusokból a legnehezebb és legtechnikásabb koreográfiákon keresztül a musical stílus tökéletesítése. Felkészítés a táncos hivatás továbbtanulásra, a táncos pályára, a színház világára.

december- január

Egy koreográfia tökéletes betanítása és mind technikailag, mind előadás módilag a félévi színpadi vizsgára való felkészítése.

február-április

Az elmúlt 8 év anyagainak további ismételése. Az adott stílusokból a legnehezebb és legtechnikásabb koreográfiák tökéletesítése.

május- június

Egy mind muzikalitását, mind tánctechnikáját tekintve bonyolult koreográfia magas szintű betanítása és bemutatása. Felkészítés az év végi vizsgára.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontás tekintetében meghatározó szempont az elérni kívánt szakmai és pedagógiai cél megvalósításának biztosítása.

A csoportbontás megvalósulhat:

- a tehetséggondozás érdekében, azt szolgálva,
- a hátrányos helyzetű tanulók kompenzációja érdekében,
- időlegesen, konkrét szakmai feladat elsajátítására.

A bemutatókra és vizsgákra történő felkészítéskor a hatékony szakmai munka érdekében szükség szerint kerül sor csoportbontásra.

A csoportbontás és csoportbeosztás szakmai szempontjai: előképzettség, a korábban megszerzett tudás, kor, életkori sajátosságok, jogszabályi előírások, tanulólétszám.

A tanórák 45 perces időkeretben kerülnek megszervezésre. A tanórák között tíz perc szünetet kell tartani.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célok, elvek:

A szabályozás célja a fenti jogszabályokban, egyezményekben foglaltak betartásának és betartatásának előmozdítása, elismerve minden embernek azt a jogát, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen.

A foglalkoztatás, ill. a tanulmányok során semmilyen korú, nemű, nemzetiségű, családi vagy egészségi állapotú munkavállaló sem értékesebb a társadalom számára a másikinál. Társadalmunk minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése.

A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget, ezért méltányos és rugalmas intézkedéseket dolgozunk ki, amely elősegíti a foglalkoztatottak és a tanulók pozíciójának javulását, megőrzését.

Az iskola nevelőtestülete és valamennyi alkalmazottja elkötelezett az intézmény esélyegyenlőségi elvei mellett. Az egyenlő bánásmód elveinek tiszteletben tartása és az esélyegyenlőség elősegítése érdekében a nevelőtestület támogatja azokat az intézkedéseket, melyeket a szülői és diák-önkormányzati szervezet véleményének meghallgatását célozza.

Az iskola a tanulók felvételénél, tanításuk során, a jelen pedagógiai program keretei között alkalmazza a tanulók által meghatározott képzés során a gyakorlatban az egyenlő esélyek biztosításának elvét, nemre, életkorra, származásra, a képességek különbözőségére való tekintet nélkül. Az esélyegyenlőség biztosítása nem korlátozhatja a tanuló közösség egészének, vagy másik tanulónak az esélyegyenlőség keretei között érvényre jutó hasonló jogait.

Az esélyegyenlőség megteremtése a tanulók számára:

Az oktatás kulcsfontosságú eszköz a sokszínűség megismertetése és más kultúrák nagyobb mértékű megértése, a mobilitás, csereprogramok, az ismeretek, képességek és a legjobb társadalmi gyakorlatok alkalmazásának elősegítése céljából. Különösen gazdag eszköztár áll rendelkezésünkre a művészetoktatás területén melyet a fenti célok elérése érdekében alkalmazunk.

Tanítványaink számára egyenlő esélyt biztosítunk a nevelési-oktatási programokhoz való hozzáférés, az abban való részvétel, a vizsgákra való jelentkezés és a képzés sajátosságaiból fakadó művészi előadásokon való megjelenés során.

Programjainkban biztosítjuk a kultúrák sokszínű, többoldalú közvetítését. Ezáltal is elősegítjük a különböző kulturális identitással rendelkező fiatalok különbözőségeinek elfogadását, harmonikus együttélését, az eltérő kulturális örökségnek és értékeknek a megismerését és megismertetését.

Az egyenlő bánásmód alkalmazása során lehetőséget biztosítunk a tanulók és szüleik számára a jelen szabályozás, valamint az intézmény további szabályozásainak (pl.: Házirend) keretei között, hogy az egyenlő bánásmód alkalmazása során, amennyiben hátrányos megkülönböztetés érne őket, panasszal élhessenek, s ennek orvoslására minden, a hatályos jogszabályokban és intézményünk szabályozásában lefektetett jogukkal éljenek.

Az egyenlő bánásmód megsértésének vélelme esetén a panaszt írásban, az igazgatóhoz kell benyújtani, aki a közoktatásról szóló törvény és további, vonatkozó jogszabályok keretei között az kivizsgálja, érdemi választ ad, meghozza a szükséges intézkedéseket.

Az esélyegyenlőség megteremtése során arra törekszünk, hogy intézményünk valamennyi programjában, a napi gyakorlatban jelenjen meg minden olyan szabályozás, intézkedés, cselekvés, amely az esélyegyenlőséget az alapvető emberi jogoknak megfelelően, a közösség együttélése, közös feladatvégzésének keretei között segíti elő. Ezáltal kívánjuk az esélyegyenlőség megteremtését elvi kérdésből napi gyakorlattá tenni.

Konkrét tevékenységek az esélyegyenlőség területén:

- gyermekotthonokból, árva gyerekek térítésmentes felvétele
- felszerelések, eszközök biztosítása
- kiemelkedő tehetségű hátrányos helyzetű tanulók számára térítési és tandíj kedvezmény, illetve mentesség
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása a lemaradóknak, szükség szerint.

Szervezetfejlesztés és erőforrások

Az esélyegyenlőség minél hatékonyabb megvalósítása érdekében a jogszabályokban előírt szükséges eszközök beszerzésén túl az elavult eszközök pótlását, cseréjét, valamint a tanulóbarát környezet biztosítását, az iskolai költségvetés és a pályázati források lehetőségeinek függvényében szükséges megvalósítani.

Az intézmény pedagógus továbbképzési programjának kialakításakor, illetve a beiskolázási tervnél figyelemmel kell lenni a képességfejlesztés és integrációs tevékenységhez szükséges pedagóguskészségek fejlesztésére irányuló szakmai továbbképzésekre.

Az iskolába történő beilleszkedés elősegítése

A szaktanárok és az iskolavezetés a tanulókkal, illetve a szüleikkel történő kapcsolatfelvétel eredményeképpen megszerzett információk, a rendelkezésre álló vizsgálati anyagok, tapasztalatok, és a szülők igénye alapján dönt az egyes tanulók szaktanárokhoz, évfolyamokba, illetve csoportokba történő beosztásáról, a szakmai előrehaladás menetéről, a hatályos jogszabályok figyelembevételével.

Együttműködések – partnerségi kapcsolatok kiépítése

Szülőkkel:

- szülői értekezlet,
- személyes kapcsolat szóban és írásban,
- fogadóóra,
- nyílt tanítási nap,
- szülői szervezet ülése,
- iskolaszék,
- tanulmányi kirándulás, rendezvények, koncertek.